

MEISTRO GULBINO TROBELĖJE

Alb. Baranauskos novelės "Sniego platumos"
VIKTORAS MARICNAS, Cleveland, Ohio

Prakalbos vietoje

"Prakalbos vietoje" vaizdeliu A. Baranauskas atidaro savo no velių rinkinį, vardu "Sniego platumos".

Autorius naujokas, bet į mūsų literatūrą ateina gana bren dusio vyro žingsniu, tiktai ta kuos, vedančius į dailiojo žo džio augstumas dar labai ryš kiai regimas pasimetimas ir ne tikrumas.

Pirmuoju rinkinio rašiniu au torius išsako lyg savo literatū rinį credo. Iš vaizdelio nuotai kos, iš labiau pabrėžtų detalių ryškų, kad jo credo nėra here tiškas, tik daug per siauras ir per vienašališkas. Pagrindiniai pasakojimo elementais jo laiko mi istorija ir situacinė nuotai ka, kone visada juokinga, daž nai juoko siekiant betkokia kai na, kad ir pačią istoriją lopinių lopiniu paverčiant.

Remdamasis tiesa, kad žmo gus labiau atsiskleidžia tuo, ką jis instinktyviai, nepabrėžda mas, nepasiruošęs pasako ir kad kartą ištartas žodis tampa nuo savo šaltinio nepriklausoma buit im, mėginasi A. Baranauskos kūryboje pajieškoti estetinės prigimties laimėjimų ir nuodė mių.

Nauja spalva senam daiktui

A. Baranauskas savo kūrinius pavadino novelėmis. Susidare tam tikrą novelėi sąvoką iš kitų mūsų rašytojų darbų, mes var gu į ją įtelpinsime "Sniego platumų" istorijas. Jos labiau pri mena žinomus feljetonus, tik stokoja aktualaus turinio. Bet ar ne vistic, kaip pavadinta? Juk jau įprasta, kad trumpes ni rašiniai vadinami novelėmis, o ilgesni romanais, retkarčiais (dėl įvairumo!) apysakom, o kai kada net noveliniais roma nais (gryna nesąmonė; šitoks kerginys estetinėje kūryboje ne gali egzistuoti). Svarbu ne pa vadinimas, o kūrinio meninė gel mė ir jėga.

Taip, tačiau meninė gelmė ir jėga yra ne tik paveldėtos, bet ir pribrandintos sąmonės vā sius. Sąmoningas rašytojas žino, ką jis rašo ir ko siekia. "Lite ratūrinis žanras, kaip ir zoolo ginės rūšys, reiškia tam tikrą kiekį galimybių" (Ortega y Gas set). Kieno akys miglotos, kas neįskaito plano, tas vaikščios ne tikrais keliais ir gal niekad ne nuokehaus, kur reikia. Ir jeigu A. Baranauskas bus suklydęs dėl knygos žanrinio vardo, jis bus pradėjęs klaidžioti su pačiu pirmuoju savo žodžiu. Bet, tikiu, jis teisus. Greičiau klydo tie, kurie savo pasakas, apysakai tes, vaizdelius ar metmenis no velėm krikštijo, o Baranauskos nekasdieninės istorijos su netikė tom užbaigom ir yra tos istori jos, kurios sąmoningai novelėm vadinamos.

Vieno žmogaus vienas nuotykis

"Meistras Gulbinas pasistatė sau trobelę laukų pakraštyje prie beržyno, kurioje jis sulau kęs per aštuonias dešimtis ir ap sigyveno. Senis buvo vienu vie nas, be šeimos, kaiman jis be veik niekad neateidavo, tik ru dens vakarais kalnų gyventojai matydavo ūkanoje mirkčiojant jo žiburėlių" (Prakalbos vietoje).

Šituo vaizdu A. Baranauskas pradeda savo novelių rinkinį. Pa čiais bendraisiais bruožais tai jo kūrinių pasaulis. Kartu tai yra ir novelės žanro simbolinis nusakymas. Išskirtinumas, ne-

kasdieniškumas ir vienkartinu mas yra pagrindinės novelės žymės. Kažkas ją taip konkre čiai apibrėžė: novelė yra vieno žmogaus vienas nuotykis.

"Sniego platumų" žmogus yra kone klasiškas novelės tipas. Daugely novelių sceną dominuo ja tik vieno žmogaus nuotykis. Tiesa, tas nuotykis yra su kitu žmogumi ar kitais žmonėmis. Toks ir turi būti literatūrinio nuotykiu pobūdis.

Savo nuotykių rėmuose nove lių žmonės išryškėja esą nepri klausomos Lietuvos Suvalkų krašto gyventojai. Tik jų aplin ka ir papročiai jau ne senoviški, pamodernėję. Bet A. Baranaus ko Lietuva ir jos žmogus nėra nei melagingai suidealinti. Pasako jamojo meto lietuviai dauge lį kultūros ir civilizacijos reiški nių žiūri jau kaip į kasdieninės apraiškos dalykus, jais naudo jasi ir nelaiko nei išmisliu, nei stebuklu. Meistro Gulbino tro belėje drauge su kaimiečiais-pie menim, jaunimo ir seniais ūki ninkais — pasakojimų klausosi ir policijos viršininkas, nepa leisdamas iš rankų (dviračio) pumpos" (Prakalbos vietoje). Ūkininkas Špokas išgyvena nuoty kį su išrašytu iš Anglijos veis liniu kuliu (Du pacientai). Kai mielis Butrimas kalbasi su gim nazijos direktorium kaip lygus su lygiu (Svarbus pokalbis). No velės kaimiečio žody, darbe ir elgesy jaučiama nepriklausomo piliečio pažanga ir intereso iš bujojimas. Tačiau autorius skai tytojo nemulkina (kaip kaikas siaurai suprasto patriotizmo var du iš rašytojų reikalauja), kalbėdamas apie meksfalto kelius, mūrinius trobesius, traktorius, automobilius, elektrą ar ūkinin kus agronomus.

Tokioje dvasinėje ir materiali nėje aplinkoje novelės kaimie čiai ir miestelio gyventojai, ūki ninkai ir samdiniai, kunigai, smulkūs tarnautojai ir gimna zistai vienas po kito išgyvena savo nuotykius. Jeigu "Sniego platumų" novelės veikėjų atžvil giu beveik visur išsilaiiko savo žanro rėmuose, tai nuotykiu at žvilgiu daug kur iš tų rėmų iš krinta. Dėdės batai, Du pacien tai, Lygu-nelygu, Bekampio lai mē, Kirpyklos apgulimas — rin kinio dalykai, kur veikėjai pri versti išgyventi visą krivą nuoty kių, suverstų šalia vienas kit o gana nebrandžią anekdotinę formą. Jais autorius siekė jam visur labai rūpimo efekto — juo ko.

Lūpose žaidė liūdna šypsena

Juoko refleksas pagal psichi no reiškimosi dėsnius yra orga niškai susietas su nuostabos refleksu. Abu juodu yra nauju mo patyrimo vaisiai. Nuostabą sukelią nelauktas, staigus išgy venamosios buities vienos žymės neproporcingas iškilimas, sus stiprėjimas, išbujojimas. Juokas manifestuoja staigų, bet neskau dų nusivylimą, suvokus, kad nuo stabą sukėlęs buities iškilimas, sustiprėjimas ir išbujojimas bu vo nepagrįstas, dirbtinis ar ap gaulus.

Nuostabos staigus sunykimas dėl nelaukto posūkio įvykyje ar situacijoje literatūroje įvelka mas į satyras formą. A. Bara nauško noveles su mažom išim tim pavadinčiau būtinėm sąly gom; sarkazmo ir cinizmo jose visur laimingai išvengta. Šito tipo novelę rinkiny atstovaujan čiu pavyzdžių laikyčiau rašini

"Pas ligonį". Satyrinė novelė, atsiremdama kone tik į nuotyki ir situaciją, vertintina kaip žemesnio laipsnio menas. A. Baranauskas daugely vietų savo satyrą nupigina tuo, kad jos ištryškima paruošia sušaržuota problema, veikėju ir apystovomis, kai ana, novelėje "Pavyz dys".

Kur staigus, bet neskaudus nuostabos subyrėjimas literatū roje ateina ne tiek per nuotyki ir situaciją, kiek per charakterį, ypač nesušaržuotą, o patikimai natūralų, kaip pas Gogolį ar V. Krėvę (ypač Raganiuje), ten išgyvenime humoro jausmą. "Augštyr pakeltos senio akys žiūrėjo kažkur į toli, o lūpos žaidė liūdna šypsena" (Prakalbos vietoje). Šituo vaizdu autorius simboliškai išsako humoristinę nuotaiką. Jos šaltinis senas, to lumos ir laiko ištyrintas, pasto vus ir realus. Jos reiškimosi bū das ne trankus ir marus juo kas, o susimąstymu, prasme ir nedarumu alsuojanti šypse na.

Humoro sukėlimas yra jau gana augstos literatūrinio brandumo atestacija. A. Baranaus kas kaip humoristas gana bylojančiai atsiskleidžia novele "Spiečius", o taip pat stipro kai ir novele "De vera amicitia".

Rašiniuos: Sniego platumos, Vienas su savo sielvartu, Sv. Jo kūbo atlidai, Trys kartos ir Už keretas malūnas — kad ir vito mis istorija, šnektas ir scenos dar dažomi tirštais satyriniais dažais, bet paties satyrinio iš sprendimo jau nebejieškoma. Dėl to rinkinys nuotaikos atžvil giu nepastovus.

Žinau, kad melagystė ir plepalai, o klausau ir užsimirštu

Bėda, kurią privalau paliesti, suima didžiąją estetinės kūry bos paslaptį. "Prakalbos vieto je" veikėjas Jėronimas, aiškin damasis savo žmōnai dėl sėdėji mo iki paryčių meistro Gulbino trobelėje ir klausomosi jo pasakojimų, šitaip tą bėdą nusa ko: "Matai... Aš žinau ir pats, kad melagystės ir plepalai, už čiau kai klausau, tai taip už simirštu, net man strėnas pereina skaudėti".

Šitą bėdą kiekvienas geros li teratūros skaitytojas pažįsta. Bet kas priverčia mus valandų valandas užmiršti realų supantį pasaulį, lyg sapne užsidaryti į aiškiom ribom aprėžtą izoliuotą

Balys Auginas

VAKARAS SVETIMAM KLONYJE

Gula vakaras kaip mirštantis karys ant klonių
Ir naktis švelnia ranka užmerkia jam blakstienas.
Grįžta paukščiai ir lizdus iš tolimų keliuonių.
Ir tik aš po klonių svetimą dar įieškau vienas
Kelio į namus ir Viešpaties malonių.

Sūpaus vėjas žydrąjį žvaigždžių apsiaustą
Ir laukus, girias ir žemę užliūliuos lopšinėm —
Tik aklių manų išvargusių sapnai neklauso —
Zvaigė naktį skrisčiau balandžių kalnų viršūnėm
Ir išplaukčiau ant dešios auksinio planeto — — —

PEISAŽAS

Sodo rankos apglėbė sodybą,
Klegė namas kaštany lopšy —
Pazarais stiklo akys sužibę — — —
Straksi dūmų ėriukai palši.

Ir šiaudiniams plaukais senas kluonas
Supa giūštoje gandro vaikus — — —
O laukais plaukia žydinti duona —
Vėjas pina rugių vaikikus — — —

Žilas vakaras beldžias į kletį,
Virvilo svirtį kieme mergina —
Apuolas pilnatis veidas švyti
Skūdinam jos qsočio dugne.

gyvenimą, anot Ortega y Gasset, "provincial life", jausis nesamo je aplinkoje, sueti į pažines su Vizinio pasaulio žmonėmis ir daiktais, išgyventi meilę ir ne apykantą, šaltį ir karštį, trošku lį ir badą, prabangą ir skurdą? Kas priverčia pykti ir kentėti, kai iš to gyvenimo svetima va lia esame grąžinti į realybę? Jeigu mokėtume į šituos klausim us patikrinamu aiškumu atsau kyti, tai kiekvieną norintį galė tume išmokyti būti dideliu ra šytoju.

Rizikuojant pavojum neaiškų padaryti neaiškesniu, mėginimų nusakyti, kas estetines pastan gas vainikuoja meno laimėjimu, visada buvo ir bus. Goethei tai siejosi su buities paslaptę paži nimu. Benedetto Crocei tai reiš kė daikto esencijos išreiškimą vizijos formavime. Jacques Ma rittain laimėjimą priskiria kūrė jui, kuris suvokia, kas mene yra "the end beyond the end". B. Berensonas reikalauja deko ratyvinio išbaigimo, kuris kūrini o pažinimo metu sukeltų gau sius tariamuosius pojūčius (ide ated sensations).

Kiekvienu atveju daug įmano miau atsakyti, kas mus grąžina iš meno pasaulio į realųjį pa saulį, kaip mes, vaizdžiu Ortega y Gasset žodžiu tariant, sapne ranka skaudžiau palečiame tik ruosius daiktus ir pabundame, Sitam atsakymui rasime su gestijų ir A. Baranauskos nove lėse.

Dažniausiai iš meno pasaulio į realųjį būname išstremiami, kai patiriame autorių siekiant kitų, o ne estetinių arba ne vien tik estetinių tikslų. "Aš noriai pri miusiu dominavimą objekto, kurį menininkas suvokė ir prieš ma nue akis pastatė. Aš tada be rezervų pasiduosiu jausmams, su keltiems jame ir manyje to vie no ir paties grožio, to paties in tuityvumo, kuriame mes bend raujame. Bet aš atsisakau pa kęsti dominavimą tokio meno, kuris sąmoningai parenka su gestijos priemones mano pasą monei išprievartauti. Aš prieš nuos susijaudinimui, kurį žmo gaus valia siekia manyje sukelti" (J. Marittain).

Baranauskos novelėse kitų ne gu estetinių tikslų neperšama. Tai jau žymėtino brandumo liu didijimas. Tačiau atskirose detalė se autorius savo valią dar ne vi sur geba estetiniame vaizde iš tirinti. Daug kur ji pademonstruo jama gana plikom, vaizdžiu sve timom, loginėm priemonėm,

(Nukelta į 3 psl.)

Kultūrinė kronika

• Lietuvos scenos darbuotojai planuoja pagyventi savo veiklą. Jau Kultūros kongreso metu Teatro sekcija buvo priėmusi tokią rezoliuciją:

I. Kadangi teatras atliko ir atlieka didelį lietuviybės žadintojo vaidmenį, mes, lietuviškos scenos darbuotojai, siekdami ugdyti vitališką ir prasmingą lietuviškos scenos veiklą, pareiškiame šiuos pageidavimus:

1) norėdami išlaikyti meninį ir gyvą lietuvišką teatrą, turime jam suteikti mįjimaliausias dar bo sąlygas parūpindami pasto vias scenos sambūriams patal pas, bent didesnėse kolonijose;

2) sudaryti J. A. Valstybėse nors vieną stipresnio meninio pajėgumo teatrą, galintį aptar nauti ir kitas, mažesnes lietuvių kolonijas J. A. Valstybėse ir Kanadoje;

3) šalinti lietuviško scenos repertuaro badą: a) remti mūsų dramaturgų pastangas, b) spar tinti vaidintų veikalų leidimą;

4) vengti bent kaimyninėse kolonijose statomų veikalų pa ralelizmo;

5) kreiptis į lietuvišką spau dą, kad ji ateityje rodytų aky lesnį dėmesį lietuviškam teat rui: a) keltų teatrinės kritikos lygį, b) skirtų daugiau vietos teatrinei ikonografijai, c) spaus dintų pasikalbėjimus prieš nau jų ar rimtesnių veikalų pasta tymus su jų autoriais ir režiso riais, d) įvestų nuolatinį teat rinio meno skyrių, skirdama jam bent vieną puslapį per mė nesį;

6) stengtis mūsų jaunijoje kartoję ugdyti susidomėjimą sce nos menu ir skiepyti jai giles nę meilę savajai scenai;

7) užangažuoti bent vieną lei dyklą "Lietuviškos dramaturgi jos antologijai" išleisti, kurioje būtų atstovaujami žymesnieji mūsų dramaturgai, ryškesnieji mūsų dramos veikalai;

8) pagyventi visų teatrinių sambūrių bendradarbiavimą, pa sikeičiant patirimi, režisoriais ir vaidintojais;

9) rūpintis, kad būtų paismo teatrinės etikos dėsnis.

II. Tvirtai tikėdami lietuviš kos scenos gajumu, mūsų teat ro darbuotojų gera valia ir nu širdžiu noru pasitarnauti lietu viškos scenos labui, kviečiame visus J. A. Valstybėse ir Kana doje gyvenančius lietuvių sce

nos darbuotojus burtis į vieną lietuviškos scenos darbuotojų organizaciją, kuri sujungtų vi sus mūsų scenos žmones gyves niam ir prasmingesniai lietuviš ko teatro darbu.

III. Norėdami pagyventi lie tuviško teatro veiklą J. A. Vals tybėse ir Kanadoje bei sudomin ti platesnius mūsų visuomenės sluoksnius su mūsų scenos meni ninkų darbais, kviečiame visas lietuvių kolonijas, kuriose yra gyvesnė teatrinė veikla, o taip pat mūsų kultūrai vadovaujan čius asmenis, organizuoti lietu viškos scenos festivalius.

• Inžinieriai Viskantos. Illi nois universitetas suteikė elek tros inžinierijos bakalaureatą Zigmui Viskantai, gi rugpjūčio pirmosiomis di enomis mechani nės inžinierijos magistro tezę Purdue universitete apgynė Romualdas Viskanta, Zigmo brolis. Tai Suvalkijos lygumose augę vaikai, savo gabumais, metodiš ku darbu, pasiryžimo išėję į pir mųjų mokinių eiles.

Romualdas pradėjo studijuoti Wilson Jr. College. 1952 m. isto jo į Illinois u-tą, gi 1955 m. pa vasarį gavo bakalaureato laips nį su augstu pagyrimu. Studijų metu universiteto vadovybės bu vo pastebėtas kaip gabus stude ntas: 1953 m. gavo "College Ho nors", 1954 ir 1955 — "Class Honors". Taip pat gavo Illinois u-to scholasting raktą, vieną stip endiją. Priklausė Tau Beta Pi, Pi Tau Sigma, Sigma Tau — amerikiečių garbės organizaci joms. Baigęs Illinois, išvyko į Purdue u-tą, kuriame gavo "Trane Fellowship" — stipendi ją. Čia specializavosi šilumos perdavime ir termodinamikoje, taip pat atominėje fizikoje. Prieš keletą savaičių gerai apgynė te zę, kurios tematika yra dar la bai jauna mokslo šaka: tai "Šilumos perdavimas skystiesiems metalams, su kintamomis savy bėmis". Šiuo metu yra gavęs darbą atominėje Argonne Na tional laboratorijoje, ateityje ža da siekti doktorato.

Illinois u-tė Zigmą savo dė mesį skyrė ryšio elektronikai. Jam 1953 ir 1956 m. buvo pripa žinti "Class Honore", priklausė Eta Kappa Nu, Sigma Tau gar bės organizacijoms. Šiuo metu dirba Illinois Technological uni versiteto Armour Tyrimų įstai goje, gi rudenį vakarais tęs stu dijas magistro laipsniui.

Abu broliai yra nuširdūs A kademinio Skautų sąjūdžio. A. V. D.

• Lietuvos himno plokštelė. Radijo A Gazeta simfoninis or kestras Sao Paulyje, Brazilijo je, dirguojamas maestro Ar mando Belardi, nemokamai įgro jo į plokštelę Lietuvos himną. Už šį pasitarnavimą lietuvių tau tai (įvertinamą pinigais 20,000 cruzeirų) Lietuvos konsulas Aleksandras Polišaitis, lydimas kun. klebono Pijaus Ragažinsko, įteikė maestroi Belardi padėkos raštą. Radijo A Gazeta simfo ninis orkestras laikomas vienu geriausių Pietų Amerikoje. Jame groja fagotų ir mūsų tautiet is Jonas Kaselūnas, kuriam tarpininkaujant ir buvo Lietuvos himnas įgrotas.

• East St. Louis lietuvių nau josios bažnyčios pašventinimo proga šio mėnesio pabaigoje bus išleista tos parapijos monogra fija, gausiai iliustruota arch. J. Muloko ir dail. V. Jonyno toje bažnyčioje atliktais darbais. Pa rapijos klebonas kun. dr. A. Dek snys ne tik pasirūpino bažnyčią pastatyti, bet ir stengėsi kiek tik galima ją lietuviškais mot yvais išpuošti. Pašventinimas į vyks rugs. 2 d. Pats vysk. A. Zuroweste celebruos pontifika lines šv. mišias.

Juozas Pautienius

Vasara

Recenzijos recenzija

L. DAMBRIONAS, Brentwood, Md.

Dr. P. Cieliešius dirba labai naudingą darbą, paruošdamas "Draugui" lengvą jo perskaitytų knygų recenzijų...

Nėra šiandien rašomųjų kalbų tokių žodžių kaip materialis, materialė (veikalo pusė)...

Blogiau su sintaksė. "Be to, pačių frontų slinkimas yra gausingas tragiskais įvykiais..."

Kitur šlubuoja ir sintaksė, ir logika. Pvz. autorius... vokiškosios okupacijos pasireiškusių niekšybę pavaizdavo tiek įvykių apimtimi...

Recenzentas taISO ir romano kalbą. Teisingai paabejojo, ar pagrįstai vartojama apeliok vietoj apylinkė...

Pabaigai viena pastaba iš kitos srities. Recenzentas rašo, kad "Nemuno sūnūs yra patrauklus, skaitomas įdomiai..."

Daugelis nežino, kuo skiriasi veiksmažodžiai pateikti ir pateikti. Nežino to nei mūsų recenzentas ir vietoj pateikti, per teikti visur rašo pateikti...

žiau išgyventi... nes autorius tik vienur kitur lyžtelna savo veikėjas jausminiu išgyvenimu...

Neskačiau dar to romano, tad negalėčiau pasakyti, koks jis iš tikrųjų yra, bet recenzentas, man rodos, pats sau prieštarauja...

Stai visi šie dalykai, kurie skaitytojams nelabai patinka, ir ne vien šioje recenzijoje. Neabejoju, kad dr. P. Cieliešius galėtų daug geresnę recenziją parašyti...

Patikslinimas Dr. V. Srugienės pareiškime apie "Lietuvos istoriją", tilpu-

JOSŲ SENI LAIKRAŠČIAI VERTI 40c už 100 svarų. Atvežkit į mūsų kiemą. Kainos gal pasikeisti be pranešimo...

JONAS GRADINSKAS Kambarių veštinuvas, vėdinuvas; radio: vokiški, lietuviški, neiojami, automobiliniai; televizijos; patefonai, varomi baterijomis...

JONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS MICHIGAN FARM SŪRIS Fountain, Michigan

siame "Draugo", rugp. 18 d., M. Balinsio veikalo antraštė išspausdinta "Starožytina Litva"...

KOERTING - TAI - NEPAPRASTO SKAMBIMO 1956 M. VOKISKI RADIIJO APARATAI - 5 - GARSINTUVAI 31 DEIMINGO GRANDINES VISOS BANGOS...

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, 3241 S. Halsted St. Tel. Calumet 5-7237

DR. T. DUNDULIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4157 Archer Avenue

DR. BR. GAIZUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Spec. moterų ligos ir akušerija) 4055 Archer Ave.

DR. J. GUDAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 756 West 35th Street

DR. ALEXANDER J. JAVOIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Marquette Medical Center 6132 So. Kedzie Avenue

DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (LIETUVIS GYDYTOJAS) 2500 West 63rd Street

DR. ALDONA A. JUSKA AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE PRITAIKO AKINIUS

IS ARTI IR TOLI BALDU PERKRAUSTYMAS Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna aprauda...

DR. ANTONAS ALEKNA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1957 W. Garfield Blvd.

DR. J. ir K. AGLINSKAI GYDYTOJAI IR CHIRURGAI 2300 West 51st Str.

DR. Z. DANILEVIČIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 6517 South Western Avenue Chicago 29, Ill.

DR. BR. GAIZUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Spec. moterų ligos ir akušerija) 4055 Archer Ave.

DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (LIETUVIS GYDYTOJAS) 2500 West 63rd Street

DR. ALDONA A. JUSKA AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE PRITAIKO AKINIUS

DR. EMILY V. KRUKAS GYDYTOJA IR CHIRURG 4146 S. Archer Ave.

SKAITYKITE "DRAUGĄ"

Dr. MIRA KRAUGELIONAITĖ (Gdytoja ir Chirurga) MOTERŲ LIGŲ IR AKUŠERIJOS SPECIALISTE

DR. IRENA KURAS (Gdytoja ir Chirurga) AKIŲ LIGŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE

DR. ANNA BALIUNAS AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS - Pritaiko akinius - 6322 So. Western Avenue

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS GYDYTOJA IR CHIRURGĖ Office: 10748 South Michigan Ave.

DR. ALBINA PRUNSKIS DR. VLADAS PRUNSKIS GYDYTOJAI IR CHIRURGAI 3259 South Halsted St.

DR. ZIGMAS RUDAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2745 West 69th Street

DR. STRIKOL GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)

P. ŠILEIKIS, O. P. Orthopedas - Protezistas Aparatų-Protezai, Med. bandžai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.

SKELBKITĖS "DRAUGĖ!"

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.

DR. FRANK C. KWINN (KVIEGINŠKAS) GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1651 West 47th Street

DR. V. P. TUMASONIS CHIRURGAS 6255 South Western Avenue

DR. AL. RAGKUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4342 Archer Avenue

DR. F. C. WINSKUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2420 West Marquette Rd.

DR. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS Visi 36 metų patyrimo

DR. S. VAITUSH, OPT. Palengvinu akių dėpmimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo bei svajimo ir skaudingų akių karsčio.

DRAUGAS THE LITHUANIAN DAILY FRIEND 2384 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Tel. Virginia 7-6641; 7-6643

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino, kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir pelninga.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Apie Rilkes ir Kafkos kūrybą

Nusižeminimo problema moderniojo literatūroje

Dr. A. ŠEŠPLAUKIS, New York

Mūsų laikų aktualybė

Pagrindinė dorybė, kurios šių dienų žmonijai labiausiai trūksta, yra, be abejojimo, nusižeminimas. Bet kai kalbama apie nusižeminimą, tuoj klausiamas, kurio jis rūšies — nusižeminimas Dievui ar nusižeminimas žmogui. Tam, kuris dar tiki augštesniąją santvarką, aišku, kad pirmasis implikuoja antrąjį, ir kur nėra harmonijos su žmogum, vargiai jos bus ir su Dievu, ir atvirkščiai.

Puikybė, kuri yra susargdinusi mūsų laikų pasaulį, kaip tik ir yra nusižeminimo opozicija. Diabolinis principas non serviam (netarnausiu) mūsų amžių yra visa galva prašokęs principas, kad summa libertas est Deo servire (augščiausia žmonijos laisvė Dievui tarnauti). Tad kalba eina apie vieną iš svarbiausių mūsų laikų aktualijų.

Toji aktualybė pirmiausia pasireiškia visuotinėje moderniojo literatūroje. Lietuvių literatūroje toji problema nebuvo iškilusi net ir po 1904 m., kada rašto kūryboj įsigalėjo nauji, jau nebe patriotiniai istoriniai, bet individualiniai psichologiniai motyvai. Bet ir per 20 nepriklausomo gyvenimo metų daugiausia teko spręsti vis siauresnio masto namines problemas, didžiulias paliekant tolimesniems "geresniems laikams".

XIX š. technikinė pažanga augščiausio įtempimo pasiekė prieš pat pirmąjį Pasaulinį karą. Su tuo metu sutampa ir moderniosios literatūros pradžia, kuri dar labiau išryškėja pokario metais, kai įsigalėjo ekspresionizmas, kaip reakcija prieš natūralizmą. Prancūzuose tuo metu ima reikštis filosofiniai egzistencializmas (Heideggerio mokslo derivatas), o amerikiečiai pagarsėja savo lost generation, ta prarastąją kartą, kuri apsvylė visom gyvenimo vertybėm.

Du įtakingi literatūros vardai

Moderniosios literatūros pradžia, be to, sutampa su jaunojo Kafkos ir viduriniojo Rilkes kūryba. Tuodu vardai — bene dažniausiai dabar Vakarų pasaulyje minimi, labiausiai veikia jaunąsias rašytojų kartas. Kafka, kaip tam tikra naujovė, amerikiečių bei anglų po paskutiniojo karo lyg iš mirusių prikelta, berods, vėmė stelbti ir patį Rilke, kurio literatūrinis suverenumas prieš dvidešimt metų niekas nė neabejojo.

Rilke ir Kafka — mūsų amžiaus ryškūs literatūriniai atstovai, to amžiaus nuotaukų reikėdžiai. Pats jį amžius dėl civilizacijos laimėjimų labai atitolęs nuo savo Kūrėjo, nuo Jo išgyvenimo. Tam išgyvenimui įsiekta pakaitalo, ir Šopenhaueris jau manė, kad meno bei muzikos užteks išsivaduoti iš gyvenimo sunkumų. Dar labiau tuo buvo įsitikinęs Nietzsche su R. Wagneriu.

Šių meninių mąstytojų įtaka žymi ir Rilkei su Kafka. Kadangi Dievo vietoj buvo atsistojęs žmogus su savo laimėjimais, kadangi jis vis dažniau iškildavo su savo non serviam, reikėjo gyvenimo ir žmogaus problemą spręsti be aiškesnio arba ir be visiško santykio su Kūrėju.

Su Nietzsche atsiranda naujas žmogaus tipas — estetinis žmogus, kuris stelbia religinį ir etinį. Šis tipas ima reikštis ir Rilkes kūryboj, kurios pradinis taškas betgi yra teologinis, nors tat ir skamba kaip paradoksas. Poetas savo Valandų knygoj "suka aplink Dievą" ir taip daro jau "tūkstančius metų", bet savo santykių su Juo nežino.

Nusižeminimas ar nusileidimas į žemę

Įmantriu stiliumi, kuris jau pats savaime žmogų vergia ir svaigina, Rilke toliau vysto pagrindinę savo kūrybos rolę — žmogaus artėjimą į žemę. Poetas čia savo kūryba patvirtina pirmąją etimologinę nusižeminimo (humilitas) reikšmę, tik realine, ne ontologine prasme. Kai žmogui nėra žemintis prieš ką, jam belieka tik kreiptis į žemę, ją garbinti, dievinti. Tokį sužemėjimo, idealo praradimo darbą jau dirbo ir Flaubert su Baudelaire.

Kai trūksta ryšys su ontologine buitimi, iškyla tikrovės netikrumas, ta egzistencinė baimė, kuri žmogų persekioja kaip vienisą, pamestą vaiką. Dėl to ir Rilkes kūryboj iškyla prarasto ar žuvusio sūnaus motyvas. Sūnus palaidūnas, kaip žinome, grįžta pas tėvą vėl su meile ir iš meilės, bet Rilkes žmogus nenori grįžti pas tėvą, jis nenori tėvo meilės. Tai jau nebe tik paprasta rezignacija, bet ir aktyvus sukilimas prieš tėviškumo principą, prieš Kūrėją aplamai.

Ne nusižeminimas, bet išžeminimas yra nusigrįžimas nuo transcendencinio pasaulio. Rilke savo septintojį Duino elegijų vadina tat "nykiu pasaulio apgrėžimu ir kita puse". Nebesant kelio grįžti atgal, kaip sako T. S. Eliot savo Pelenų Dienoj, belieka kurti likimą, aną aklą, tolimą meilei ir malonei moiros.

Šalia to likiminio motyvo, nuo kurio Rilke vėlesnioje savo kūryboj atsiskė, iškilo Orfėjaus, arba sudievinto dainiaus motyvas. Estetinio žmogaus principas dar labiau pabrėžiamas: pajuntamas dionizinis džiaugsmas prieš Kūrėją. Daiktai iš Kūrėjo rankų yra prasti, sudievinatas dainius duoda jiems vertę juos "garbindamas" (girdamas).

Čia matom didelį nuotolį tarp sudievinoto poeto arba Orfėjaus, kuris pats daiktus dievina, ir šv. Pranciškaus, kuris paties Dievo nuskaidrintus daiktus apgieda.

Ne Logos, bet absurdiška tikrovė

Būdinga, kad teologinis išieties taškas, kad ir atvirkščiai supras tas, žymi ir Kafkos kūrybą. Šis čekų žydų kilmės rašytojas savo romanuose, kurie betgi nėra romanai mums įprastai prasme, veikėją pastato tartum į teismo salę, kur jo byla visvien bus pralaimėta.

Kaip Rilkei, taip ir Kafka Logos — Iškūnijęs Žodis — neegzistuoja. Rilke net tokiame savo Marijos gyvenime perdaug jau žemiškas. Kafka tikrovė logiškai irgi nesuprantama. Kai Rilke bando ją dar estetiškai (ir mitiškai) praskaidrinti, Kafka težiūri absurdišką tikrovę, kurioj vėliau Camus temato absurdišką žmogų, šiame pasauly atliekantį beprasmišką Sizifo darbą.

Tiesa, principas non serviam Kafkos kūryboj pasireiškia ne tiek atvirai, kiek nujaučiamai. Savo kūriny Prieš įstatymą jis veikėjui leidžia išstovėti ties dvaro ar pilies vartais visą laiką, belaukiant įsileidimo, kol žmogų užklumpa mirtis ir jis tik tuo metu išgirsta, kad jam buvo skirta ten įeiti, bet jau per vėlu. Vadinasi, žmogus nesulaukė malonės būti į pilį (simboliškai — dangų) įleidžiamas. Jis aiškiai jautė teisę į tą malonę, bet nekvestionavo savo darbų ir nusistatymų tuo reikalu. Kas, jausdamas pilnas teises į tokią malonę ir jos nesulaukęs, nesukils? Čia ir vėl iškyla prarasto, apleisto sūnaus motyvas:

Šv. Juozapo parap. Mahanoy City, Pa. mokinių grupė

Š. m. rugpj. 15 d. dalyvavo Lietuvių dienoje Lakewood Parke, Pa., su lietuviškomis dainomis ir tautiniais šokiais. Vidury — jų vadovė Rožė Konevičiūtė.

Tamsioji sielos naktis be perspektyvų

Visa bėda, kai Kafka vaizduoja prarastą žmogų, yra ta, kad jis savo veikėją pastato į atbaigtą situaciją, neparodydamas jo evoliucijos, kaip tai buvo ankstesniųjų laikų romanuose. Veikėjai Kafkai eina lyg simboliai, jie turi anoniminį vienos raidės vardą.

Stovėjimas prie vartų nėra jokia sielos kelionė, tas šv. Jono nuo Kryžiaus sielos ėjimas per tamsiąją naktį, kai irgi tenka išsivadėti turto, gyvenimo malonumų, vykdyti dorybes ir netgi nebūti užtikrintam Dievo buvimu. Bet vis tik XVI š. ispanų mistiko vedama siela išsina į dieną, į šviesą, nes turi viltį visvien po nakties pamatyti dieną. XX š. rašytojas savo veikėjo sielą veda į Nieką. Tamsioji sielos naktis lieka be perspektyvų.

Tačiau ir šiuo atveju neturime užmiršti, kad ir šių mūsų laikų literatūros riterių kardai tebėra krikščioniškos makštyrės. Kaip Rilke vėlesniojoje savo kūryboj grįžta į asmeninio Dievo sampratą, taip ir Kafka dar turi vilties; kad ir cum grano salis, dar nūgrįstame, kad veikėjas visvien, tai yra kad ir be malonės, "ateis pas mane", ir tą pilį, į kurią sueis visi, turbūt, teismo laukti, kaip sugestionuoja ir pats rašytojas.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
PRECIN PHOTO STUDIO
 (Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4058 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

GULBINO TROBELEJE

(Atkelta iš 1 psl.)

kaip, ana, 71 psl.: "Štai, ką jam išskaitė ėigonė... Jeigu ji delne matė Bekampio rūpestį ir skolas, kaip galėjo nepastebėti jo neapykantos ėigonams. Šitas charakterio bruožas turėjo pailkti giliai, tiesių raukšlę, apčiuopiamą kad ir tamsoje" (Bekampio laimė).

Autorius dažnai sumaitoja meilinę tikrovę ir skaitytoją joje paklaidina, nerasdamas tiesioginio vaizdo pristatymo, o versdamasis aliuzijomis, apibūrinimais ir nusakymais, išgalvodamas sensingingą, naivias prielaidas (Krokodilas, Kirpyklos apgulus). — Kaikuri medžiaga sujaukta, neaišku, kam sugrabiota, išbarstyta pakeliui ir nesuvalkta tikslą (Šv. Jokūbo atliadai).

Novelės — Svarbus pokalbis, Bekampio laimė, Tragedija žvaigždėtą naktį, Ragavimas, Krokodilas, Kirpyklos apgulus, Šv. Jokūbo atliadai sudaro daugiau kaip ketvirtadalį knygos, o neperprastos, neapdorotos, žalios. Šita prasme jos demonstruoja klaidinančias dykumas estetiniame pasauly.

Grįžtant prie klausimo, kas priverčia skaitytoją užsidaryti ir išlikti estetiniame pasauly, atsakymas teigiama prasme ramdamas žody simbolis. Bet šitas žodis nėra joks simbolinės literatūrinės srovės žymuo. Kaip tik atvirkščiai: jis yra labai tvirtai, giliai, prasmingai ir nepaprastai realiai suvoktos buities išraiška. Plačiau apie jį pasisakyti reiktų atskiro straipsnio. Čia šiam reikalui tepažymėtina, kad savo gebėjimą simboliškai buitį išgyventi Baranaukas gana patikimai liudija kūriniiais: Spiečius, Apie Debesylą ir jo tar

na, Užkerėtas malūnas ir ypač šviežia, erdvia, estetiškai tikra impresionistinė akvarelė "Vakaras prekyvietės pakrasty".

Apie žmogų, iškeliavusį į sniego platumas

Augščiaua daugumą "Sniego platumų" dalykų pavadinau buitine satyrom. Bet ir kiti, nesatyriniai dalykai, yra buitinio pobūdžio refleksai.

Esame pratę literatūrą, į buitinę rūšį nuskirtą, seikėti smulkesniu ir atlaidesniu mastu, negu likimine, problemine ar psichologine kūryba. Ir visai be tikro pagrindo. Juk nėra buities grūdo, kuriame neslypėtų visatos gemalas, Gili ir jautri siela geba kiekviename akimirksny regėti amžinybę, kiekviename įvyky — likimo žingsnį ir

kiekviename žmoguje didžiąją Dangaus mįslę. Kai šitai geba rašytojas, tai kiekvienu jo žodžiu sklaidžias gaivi ir drąsi jėgų, kurias panaudojus trejetą metų, teks išmesti, bet trejus metus jos tarnaus netaisomos.

ir Landsbergis yra jau tarė mums šita dvasia alsuojantį žodį.

Albinas Baranaukas, keliaujantis pas mus per "Sniego platumas" bus dar ne tuoj pat išskiriamas dėl savo mažesnio ūgio už anuos pirma žengiančius. Lydime jį su simpatija ir gerom viltim, nes reikšmingais protarpiais savo šviežių ir jaunu žingsniu jis prasiveržia ir pro kaikurią jau vainikuotą galvą.

Albinas Baranaukas, Sniego Platumos, Nidos Knygų klubo leidinys nr. 12. 1955, London W. 10.

Plantuoja pigius automobilius

Už kokių dešimtmečio, kaip spėja Wire & Aluminum Co prezidentas F. R. Nichols, rinkoje daugiausia bus tokios pigios, maždaug \$1,000 mašinos, kurias panaudojus trejetą metų, teks išmesti, bet trejus metus jos tarnaus netaisomos.

Naujos medžiagos drabužiai

Išrasta nauja drabužiams medžiaga, pavadinta K-2000. Ji tokia pigi, kad namų ruošai, ligoninių tarnybai, kiems darbams naudojami tokie drabužiai dienos pabaigoje galima bus išmesti lauk. Nereikės jų nei skalbti, nei valyti. Ta medžiaga tai lyg savos rūšies popierius.

DIENR. "DRAUGO" Metinis Išvažiavimas

Pirmadienį (Labor Day), rugsėjo 3d., 1956

OAKS DARŽE

Prie 119th St. ir Archer Avenue, Lemont, Illinois

Tam pačiame darže, kuriame ir pernai buvo, šiais metais rinksis tūkstančiai Amerikos lietuvių. Daržas gerokai patobulintas.

Lietuviai biznieriiai suveš daug dovanų, kurios bus duodamos tiems, kurie atsilankys į išvažiavimą, už atsilankymo bilietus.

Bus ir programa, kurios metu aktorai Alfas Brinka, Alg. Dikinis ir Jonas Kelečius atliks humoristo Alb. Valentino parašytus linksmus vaidinimus apie pilietybės egzaminus ir apie Staliną, kuris šiuo metu yra išvietintas ir keliauja po pasaulį.

Tango muzika aidės visame darže, nes BALYS PAKSTAS visus kvies į šokius.

Veiks bufetas su skaniais gėrimais ir valgiais.

Autobusai atveš visus, kurie neturi automobilių.

Rezervuokite Labor Day DRAUGUI ir remkite statybos bei mašinų fondą.

Kviečia — DRAUGO ADMINISTRACIJA

SAVE and HAVE

Įpratimas taupyti reguliariai yra tikras kelias į finansinį saugumą. Pradėkite taupyti pas Drovers šiandien — pradedant su \$5 arba daugiau. Jūsų sąskaita apdrausta iki \$10,000.

yra lengva Bendradarbiauti su DROVERS

The Drovers Banks
 47th Street & Ashland Avenue Yards 7-7000
 Since 1883

Autobusų tvarkraštis į "Draugo" pikniką

Visi kurie neturi automobilių vykti į DRAUGO metinį pikniką rugsėjo 3 d. (Labor Day) Oaks darže, prie 119th ir Archer Ave., Lemont, Ill., gali važiuoti specialiais autobusais. Čia duodame autobusų išvykimo tvarkraštį, kurį prašome įsidėmėti.

Autobusas Nr. 1 išeina: iš Dievo Apvaizdos parapijos ...11:00 val. rytą ir 2:00 v. p.p. iš Aušros Vartų parapijos ...11:30 val. rytą ir 2:30 v. p.p. iš Šv. Antano parapijos (Cicero) ...12:01 val. p.p. ir 3:00 v. p.p.

Autobusas Nr. 2 išeina: iš Šv. Kryžiaus parapijos ...11:00 val. rytą ir 2:00 v. p.p. iš Nekalto Prasiždėjimo parapijos ...11:30 val. rytą ir 2:00 v. p.p.

Autobusas Nr. 3 išeina: iš Gimimo Panelės Švenč. par. ...11:30 val. rytą ir 2:00 val. p.p.

Autobusas Nr. 4 išeina: iš Šv. Jurgio parapijos ...11:30 val. ryte ir 2:00 val. p.p.

Visi autobusai lauks keleivių prie minėtų parapijų bažnyčių. Kelionė į abi puses kainuoja 1 dol. Biletai į vieną pusę nebus parduodami. Būkite laiku ir DRAUGO atstovai sutiks keleivius prie stočių.

LIETUVIAI IR MUZIKA

J. GAIDELIS, So. Boston, Mass.

Gyvendami tarp svetimųjų, darome ką galime, kad tik ilgiau išlaikytume gyvą lietuviųbę. Imamės visokių priemonių ir viena iš tokių yra meniniai parengimai mūsų kolonijose. Stebint tuos parengimus aiškiai išryškėjo

mūsų meniniai pomėgiai.

O tie pomėgiai, deja, nėra labai džiuginantys. Mes lietuviai esame Europos tauta ir save laikome kultūringais žmonėmis. Kaikuriomis kultūros apraiškomis mes tokie ir esame, bet tik ne muzikos kultūra. Ne paslaptis, kad didesnei daugumai mūsų žmonių jokia muzikos forma neegzistuoja, kaip tik mūsų liaudies šokis ir liaudies daina. Pažūrėkime, ką labiausiai mes mėgstame mūsų parengimuose. Pas mus "gerai eina" tautiniai šokiai — jie visur ir visada laukiami. Po to vaidinimai, ypač dar jei komedijos. Taip pat mėgiami solistai-dainininkai. Mėgti savo liaudies šokius ir dainas — gerai, bet muzikos menas nesibaigia liaudies šokių ar liaudies daina, jis tik tuo prasideda.

Gerai, kad svetimieji mus kviečia parodyti jiems mūsų liaudies šokius ir dainas, bet jie tą patį daro ir su indėnais ir su kitom primitivių tautelėm. Taigi, nesididžiukim galėdami rodyti tik senienų eksponatus. Jau negerai, kai mūsų troškimas materialinėm gėrybėm neproporcingai didelis, lyginant su troškimu dvasinių šiuo atžvilgiu, muzikinių vertybių. Turim pamėgti ir daugiau kultivuoti augštesnio laipsnio muziką. O viena iš tokių yra individualios kūrybos.

instrumentinė muzika

Pas mus ši muzikos rūšis beveik visai pamiršta. Mūsų žymi smuikininkė apie save ir jos brolių pianistą, pasakė: kai lietuviai mus kartą pamatė, tai jiems ir užteko. Mūsų žmonės instr. muzikos nemėgsta, sako jiems ji nesuprantama. Tiesa, iš visų menų instr. muzika iš savo klausytojų reikalauja didžiausio pasiruošimo, nes ji yra grynai abstraktus menas. Bet pasiruošimą, bent iš dalies, galima kompensuoti pažinimo noru.

Zinome, kad muzika gimė ankstyvųjų laikų žmonių niūniavimu-dainavimu. Vėliau jie prisiimanė muzikos instrumentus, o dar vėliau atsirado chorai ir orkestrai. Šių laikų chorai, o ypač orkestrai yra visapusiškai išsivystę, išstobulėję. Matome, kad pagal muzikos raidą ir instr. technines galimybes, instrumentinė muzika yra augštesnė kategorija.

jos. Čia, dėka instrumento augštos technikos, kompozitoriui lengviau išreikšti savo kūrybinę fantaziją, tuo sukuriant įdomesnių veikalų nei vokalinės muzikos srity. Aišku, ši muzika nekalba mūsų kasdienine kalba. Bet ar kalba vizualiniai vaizdai-gėlynai, laukai, miškai, bet mes jais gėrimės. Muzika, ypač orkestrinė, mums teikia akustinius vaizdus, taip pat turtingus garų spalvomis ir įvairiomis nu-

Komp. Julius Gaidelis

taikomis. Bet, nežiūrint to, mes jos nemėgstam, nes mūsų daugumą labiau žavi saldi melodija ir primitivi išraiška.

Pvz. jei choras garsiai užbaigia, jei dainininkas (kė) nepagalii veido grimasų ar rankų ir kt. judesiu, tai klausytojas lieka sužavėtas, nors toji išraiška aiškiai buvo ir balso, ir meno sąskaiton.

Brangi daina, bet brangi ir instrumentinė muzika

Jei imti dėmesin muzikos raidą ir jos klausytoją, tai jos reikalavimai pilnai atitinka tai raišdai. Pvz. pirmiausiai jam patinka liaudies šokiai ir liaud. dainos, o tik paskiau operetės, operos ir tik pagaliau instr. solistinės ir simfoninės muzika. Jei mes šios gradacijos laikomės, tai gerai, bet blogai, kad per lėtai kopiam augštin. Suprantama, kad abi muzikos rūšys — vokalinė (balsinė) ir instrumentinė yra geros, bet mes tik vokalinę favorizuojuame.

Zmogui jos abi naudingos: jei daina ar opera bent iš dalies veikia mūsų protą, nes iš jų ką nors sužinome (jų turinys), tai instrumentinė muzika veikia mūsų charakterį (žinoma, gera prasme) ir turina mūsų dvasi-ny pasaulį, plečia jo horizontus. Augštos kultūros kraštuose, pvz. Vokietijoje instrumentinė muzika, gal net labiau už vokalinę,

Nauja vokiečių enciklopedija

"Der Grosse Herder" priešpaskutinis 8 tomas jau pasirodė ir visi Amerikos abonentai turėtų jį turėti, jau gavo. Kaip man praneša leidykla, ir paskutinis tomas jau išspausdintas ir bus netrukus išsiuntinėtas. Aštuntas tomas prasideda žodžiu "Sa-Be" ar kalba vizualiniai vaizdai-gėlynai, laukai, miškai, bet mes jais gėrimės. Muzika, ypač orkestrinė, mums teikia akustinius vaizdus, taip pat turtingus garų spalvomis ir įvairiomis nu-

Iš lituanistikos paminėta Samogitien, Šepiešos giminė ir prof. R. Zaičik, gimęs Lietuvoje 1868 m. ir skaitas filosofiją, Zueriche ir Koelne. Visa eilė kurinių filosofijos srityje priklauso tam mokslo žmogui. Šiauriniai paminėti kaip prekybos ir pramonės centras.

Randame atvairdėtus ir "Scala Santa" — šventuosius laiptus, kurie, pagal padavimą, vedė į Piloto rūmus. Jie buvo atgabenti ciosorienės šv. Elenos į Romą. Zmogaus ir augmenijos kenkėjai ir kova su jais užima žymią vietą; ir viena ir kita nušviesta paveikslais. Garsas, jo technika ir įrankiai, kuriais jis gaunamas, išsamiai aptarti. Net ir streikams skirta vieta. Minima jų rūšys, priežastys ir visa, kas turi ryšį su jais. Iš trijų Pietų Amerikos žemėlapių viename parodyta, kuriose vietose ir kokios laukinės tautos gyvena. Plačiai aprašytas dabar pasaulį jaudinąs Suezio kanalas. Apskritai kiekvienos šakos mokslininkas ir amatininkas ras tame tome reikalingų žinių.

Dar galima įsigyti "Der Grosse Herder" išsimokėtinai. Zinių suteikia dr. J. Januškevičius, 213 Fairview str., Riverside, New Jersey.

mėgiama. Ten beveik visi apskričių miestai turi simf. orkestrus. Mes, tiesa, čia neturime savo tokių orkestrų, bet lengvai mums prieinami ir tokios rūšies koncertai Amerikoje. O savo kultūriniais parengimams turime ir savo instr. solistų, bet parengimų organizatoriai jų nemėgsta, nes jie rengėjams, dažniausia, neša tik nuostolius. Nuo mūsų pačių pareina, kad ir koncertuoją muzikai neštų pelną, tai būtų gera etiketė mūsų kultūringumui patvirtinti.

Kiekviena aistra prilijgsta uraganui, kurs gresia mūsų laivelį sudaužyti į klastingas uolas. — Konradas Bolanden

Kultūrinė kronika

● Rašytojas R. Spalis, pamėgėtas mūsų jaunimo autorius, baigia stambų veikalą "Alma Mater", einantį užbaigiamąją trilogijos iš vienos kartos istorijos dalimi. Pirmosios dvi trilogijos knygos — "Gatvės berniuko nuotykių", vaizduojantys Nepriklausomybės laikotarpio mokytinį jaunimą, ir "Ant r'bos", sprendžiančios aukštesniųjų mokyklų baigiančių jaunimo problemas, mūsų knygų rinkoje pasirodė žymiai anksčiau ir skaitytojų buvo sutiktos prielankiai. Šioje trečiojoje trilogijos dalyje, "Alma Mater", autorius dėmesį kaupia į aukštųjų mokyklų jaunimą, kokį autorius matė ir pažino mūsų universitete ir kitose aukštesiose mokyklose. Atrodo, kad ši knyga bus pači įdomiausia trilogijos dalis, tuo labiau, kad tūkstančiai jos veikėjų yra tarp mūsų pačių, buvusių anuo metu anų mokyklų auklėtinių. Kiekviena iš šių trijų trilogijos dalių — didžiulis apie 500 psl. veikalas, o visos kartu — bene pats didžiausias literatūros veikalas mūsų literatūroje. Pirmąsias dvi knygas išleido Tremties leidykla Vokietijoje, trečiąją, "Alma Mater", leidžia Terra JAV-se.

Lietuvių kultūrinė valandėlė. Greit bus pusė metų, kai Sao Paulyje per radiją "Nove de Julho" sekmadieniais transluojama lietuviška kultūrinė valandėlė. Programą ruošė komisija, vadovaujama kun. klebono Pijaus Ragažinsko (pradžioje vadovavo tėvas jėzuitas J. Bružikas, o jam talkininkavo muzikas Jonas Kaseliūnas). Komisijos nariai: režisiorius Edvardas Vasiliauskas, rašytoja Halina Didžiulytė-Mošinskienė ir tautiškių šokių vadovas Julius Guiga dėl šeimyninių aplinkybių pesitraukė; pasiliko dirbti komisijoje kun. klebonas Pijus Ragažinskas, Jonas Kaseliūnas, agr. Aleksas Vinkšnaitis ir Pranas Mikuckis.

● Stat. inž. da. lininkas Mikalojus Ivanauskas, visa jaunatviška energija ruošiasi Lietuvos architektūros parodai Sao Paulyje. Jis mano, kad dar šiais metais galės įvykdyti savo svajonę — parodyti brazilams Lietuvos architektūrą su lietuviškos tautodailės elementais, ir nepalaužiamas Lietuvos laisvės aspiracijais.

● Rašytojas Petras Babickas parūpino daug istorinės medžiagos — knygų, paveikslų, žemėlapių, medžio drožinių lietuvių Architektūros parodai Sao Paulo mieste.

Pasinaudokite Reta Proga! BURTON - DIXIE Pagarsėję MATRACAI vietoje \$89.50 dabar pirkite už: \$4945 FOR ONLY

ROOSEVELT FURNITURE CO. (LIETUVIŲ KRAUTUVĖ) 2310 W. Roosevelt Rd. Telefonas SEeley 3-4711

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobilams dalya. Firestone padangos. 1934 West 59th Street Tel. Grovehill 6-9136

Mes mokame Aukštą Dividendą MIDLAND Savings and Loan Association PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ 4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719 AUGUST SALDUKAS Prezidentas

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS... Isteigta Chicagoje 1905 metais. Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutauptą dolerį. Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojojimo. Partrauksime jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas. PRADEKITE TAUPYTI ŠIANDIEN! 2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. Phone VI 7-7747 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI Didžiulis, Vasaros Sezono, Baldų IŠPARDAVIMAS Sutaupykite nuo 20% iki 60%! Išmokėjimai 24 mėnesiams, be finansų kompanijų SVEČIŲ KAMBARIO BALDAI Už \$69.00 parduodamos studio catch pas mus \$39.00 Už \$99.00 parduodamos sofos, nakčiai miegamos, pas mus tik \$69.00 Už \$150.00 parduodamos 3 dalių sofa, kėdė ir otoman, nakčiai 2 patogios lovos, pas mus tik \$119.00 Už \$200.00 parduodamos sofos su kėde, nylon, ar vilnos apmušimu, naujausių spalvų, pas mus tik \$149.00 Už \$250.00 parduodama sofa ir fotelis nylon ar vilna, naujo stiliaus, pas mus \$199.00 Už \$300.00 parduodami sofa ir du foteliai europiečių skonio, pas mus \$249.00 Už \$590.00 parduodami setai Karpen, Pullman, Nautbome, pas mus \$399.00 MIEGAMŲJŲ KAMBARIŲ BALDAI Už \$30.00 parduodami springinkiniai matracai įvairių firmų ir dydžių, pas mus \$19.00 Už \$50.00 Simmons, Columbia, Burton Dixie, Sealey matracai, pas mus \$39.00 Už \$150.00 parduodami ažuolo ar riešuto miegamieji su šliuotu veidrodžiu, pas mus \$99.00 Už \$200.00 parduodami 5 dalių puikūs ažuolo miegamieji, pas mus tikai \$149.00 Už \$350.00 parduodami raudono medžio 5 dalių miegamieji, pas mus \$249.00 Už \$500.00 Brazilijos 5 dalių raudono medžio miegamieji su 2 lovom, pas mus tikai \$349.00 Už \$750.00 Švedijos kietmedžio 5 dalių miegamieji, didesniem kambariam pas mus \$499.00 SĄLDYTUVAI — PEČIAI Už \$200.00 parduodami 8 cub. sąldytuvai parcelano vidumi, pas mus tikai \$169.00 Už \$250.00 parduodami 9—10 cub. sąldytuvai visų firmų, Westinghouse, Norge, Kelvintor, G-E, Frididaire, pas mus tik \$199.00 Už \$530.00 13 1/2 cub. dviem durim sąldytuvai, pas mus tikai \$415.00 Už \$120.00 parduodami virimui pečiai, pas mus tikai \$85.00 Už \$160.00 parduodami parcelano virimui pečiai, nedūžtamo parcelano, pas mus tik \$129.00 Už \$200.00 parduodami automatiški pečiai su su dviem keptimo pečiais \$169.00 Sildymui Moore, Siegler gazo pečiai \$99.00 VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ IR VIRTUVIŲ STALAI Už \$69.00 5 dalių formica virtuvėm stalas parduodamas, pas mus tik \$49.00 Už \$100.00 5 dalių formica stalai, įvairiausių spalvų, pas mus \$69.00 Už \$150.00 parduodami 7 dalių formica stalai, pas mus tik \$119.00 Už \$150.00 parduodami 5 dalių valgomojo kamb. baldai, ažuolo, riešuto ar raud. medžio, \$119.00 Už \$300.00 parduodami 7 dalių valgomieji, riešuto ar ažuolo, pas mus tik \$200.00 Už \$500.00 parduodami 9 dalių valgomieji 57 metų stiliaus, pas mus \$395.00 KNYGOM SPINTOS — RASOMIEJI STALAI Už \$29.00 parduodamos ažuolo ar riešuto medžio knygom spintos, pas mus tik \$19.00 Už \$39.00 parduodamos stiklo durim knygų spintos, pas mus \$29.00 Už \$59.00 stiklo durim knygoms spintos 36" pločio, dabar pas mus \$39.00 Už \$29.00 parduodami rašomieji stalai, tik \$19.00 Už \$49.00 parduodami ažuolo rašomi stalai, pas mus \$39.00 Už \$120.00 parduodami rašomi stalai europietiško dydžio, tik \$89.00 Linoleum 9x12, įvairių spalvų, tik \$6.50 TELEVIZIJOS APARATAI Visų Amerikos fabriku RCA, Admiral, Dumont, Traveler, Westinghouse, G.-E. ir kitų: 17 inčų ažuolo ar mahogany \$99.00 21 inčų parduodami už \$300.00, pas mus tik \$129.00 21 inčų TV visų firmų ažuolo ar raudono medžio tikai \$229.00 Kavos stalikai ažuolo ar riešuto medžio po \$6.50 Lietuvių Prekybos Namuose visos prekės be sugadinimų ar brokų. FURNITURE CENTER, INC. 3224 So. Halsted St. Victory 2-4226 Imonė atidaryta: Pirm., ketv. 9-9:30; kit. dienom 9-6; sek. 10-5.

STEIN TEXTILE CO. 1306 South Union Ave. Yra kalbama mieste, kad STEIN TEXTILE BENDROVĖJE rasite didžiausią pasirinkimą už nebrangias kainas įvairių vilnonių, šilkinų, medvilninių, užuolaidoms ir uždangalams medžiagos. Taip pat ir paltams medžiagų vyrams ir moterims. STEIN'AS turi metinį išpardavimą, štai pavyzdys kainų: Geriausios ANGLIŠKOS bei "worsted MEDŽIAGOS" kostiumams, kurių kainos paprastai yra \$9.80, dabar tik \$4.50 Visokiasiu pamušalų už pigias kainas. Spausdintas šilkas ir plaušamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta", paprastai \$1.98, dabar tikai .98c. 60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tikai \$1.89 48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki \$2.98, tikai \$1.39 Grynų spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik \$1.09 Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvienu pirkinium virš \$20.00 gausite vienai suknelei medžiagos Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą nuotakoms, kaip tai "laces", satina, taffeta, "brocades", Shantung, ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas, kaip dovaną. STEIN TEXTILE CO. 1306 SOUTH UNION AVENUE 1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1/2 bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Taip pat atdara šeštadieniais ir sekmadi. Tel. MONroe 6-8152.

SAVINGS INSURED UP TO \$10,000 FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASS'N Chartered & Supervised by the U. S. Government Istaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai neatsidaro

Didžio mokslininko mirtis

INŽ. JONAS RUGIS, Chicago, Ill.

Daugumas didžiųjų šių laikų mokslininkų yra giliai tikintieji Dievą žmonės. Tokiu buvo garsumas Einšteinas arba pasvėręs elektroną Millikanas, tokiais yra Amerikos mokslo pažiba A. Comptonas arba E. Schrodingeris. Čia mes susiduriame su įvairių konfesijų žmonėmis, bet gal ne pas vieną mokslininką taip ryškiai nepasireiškė tas mokslininkas religingumas ir artėjimas bei derinimasis mokslo prie religijos ir Apreikštųjų Tiesų, kaip pas mokslininką, kurio mirtį dabar apgaili mokslo pasaulis.

Amerikos Mokslo Pažangos draugija, sutrumpintai vadinama AAAS, jos leidžiamame žurnale Science (š. m. rugpj. 3 d. numerį) atskiru nekrologu paminėjo mirtį didžiojo anglų mokslininko, matematiko, istoriko ir filosofo Edmundo T. Whittakerio, ilgus metus išbuvusio Edinburgo universitete matematikos profesorium.

E. T. Whittaker studijavo matematinę fiziką tais laikais, kuomet dar buvo tikėta į mokslo visagalybę, vos tik prasidedant mūsų laikų didžiajam mokslo pažirių revoliucijai. Senos mokslo teorijos dar atrodė sudarančios darnų ir gražų vienėtą, su kuriais nežymiais netikslumais. Whittakeris buvo ludininku ir dalyviu tų gilių perversmų moksle ir didžiųjų atradimų, kurių poveikyje griuvo senos mokslo sistemos ir išliko reliatyvumo, kvantų ir kitos teorijos bei pradedėjo atominis amžius.

Whittaker buvo vienas iš tų retųjų mokslininkų, kuris turėjo tokį platų pažinimą mokslinių teorijų visumos ir detalių, ir kartu taip atidžiai sekė ir studijavo mokslo pažangą, ir visas tas nuostabias naujienas, sudariusias naujojo, modernaus mokslo pagrindus. Savo žiniomis jis mielai dalinosi su kitais mokslininkais, patiekdamas savus išsamius ir dažnai originalius ko-

mentarus. Dar 1910 metais jis parašė išsamią istoriją mokslinėse eterio ir elektrinės teorijos. Daug vėliau jis ją peržiūrėjo, papildė ir praplėsdamas išdėstė — kaip iš senų teorijų išsivystė nauja, mūsų laikų, reliatyvumo ir kvantų fizika. Pirmas tomas to monumentalaus veikalio išėjo pasaulį 1951 metais, antras tomas pasirodė 1953 metais. Trečiojo tomo išleidimą suklydė mokslininko mirtis.

Pirmoje eilėje Whittakeris buvo matematikas ir jo darbai gryoje ir pritaikomoje matematikoje yra labai svarbūs ir reikšmingi mokslui ir jo pažangai. Tas didysis mokslininkas savo gyvenimo ir mokslinio darbo kel rodžiu laikė katalikų Bažnyčios doktriną ir tą katalikų Bažnyčios mokslą jis dėjo, pagrindindamas savo mokslinių darbų. Tai buvo tikras mokslininkas ir giliai tikintis katalikas, kuriame tuodu elementai pilnai derinosi.

Jis į savo specialytės mokslo sritis — matematiką ar fiziką — nežiūrėjo kaip į savarankią, specialią, pilną pažinimo sritį. Jos jam buvo tik siauresniu prielaidų revoliucijai. Senos mokslo teorijos dar atrodė sudarančios darnų ir gražų vienėtą, su kuriais nežymiais netikslumais. Whittakeris buvo ludininku ir dalyviu tų gilių perversmų moksle ir didžiųjų atradimų, kurių poveikyje griuvo senos mokslo sistemos ir išliko reliatyvumo, kvantų ir kitos teorijos bei pradedėjo atominis amžius.

Jis tapo kataliku jau būdamas subrendęs mokslininkas, 1930 metais. Kaip žymus mokslininkas, gilus mokslinis protas, jis pagrindinai studijavo tikėjimo klausimus ir filosofiskai bei moksliskai į juos gilinosi. Jis, pavyzdžiui, išstudijavo moderniojo mokslo šviesoje neotomistinė filosofija ir parašė ta tema knygą — Space and Spirit (Erdvė ir Dvasia).

Tai buvo tikras mokslininkas, kuriam Apvaizda suteikė ne tik gilaus tikėjimo malonę, bet ir didelę dovaną tą savo tikėjimą giliai moksliskai suprasti ir išprasminti.

Šv. Petro parapijos choras Kenosha, Wisc. Vidury — klebonas kun. A. Micūnas, iš kairės nuo jo choro vedėjas Pr. Bujanauškas

užtikto užėmę Vilnių. Buvo nužudytas pats Enzis Jagomastas, tada 60 m. amžiaus, jo sūnus, vaikai, dukterė ir žentas. Juos pradėjo suimti rugpj. 20 d. Žiauriai kankino; ypač daug iškentėjo redaktorė Ona Jagomasaitė-Vilmantienė. Kaip žinoma, Jagomastai Tilžėje turėjo spaustuvių „Lithuania“. Čia po I Pasaulinio karo buvo leidžiamas lietuviškas laikraštis „Prūsų Lietuvių Balsas“.

Kai šis laikraštis buvo perkeltas į Klaipėdą (po prisijungimo prie Lietuvos), tada Jagomastų spaustuvių buvo leidžiamas „Naujas Tilžės Keleivis“, kuris išlaikė iki pat II Pasaulinio karo pradžių. Tada nacių buvo uždraustas, uždaryta ir spaustuvių. Patiems Jagomastams naciai darė daug sunkumų, už tat po Hitlerio susitarimo su Stalinu, Jagomastai repatriavo į Lietuvą. Čia Vilniuje juos ir užtikto naciai. Iškušti jie buvo žiauriai likviduoti. Su gilia pagarpa prisimename tą veiklią, kovingą Tilžės lietuvių šeimą.

Stasio Raštikio, buvusio Lietuvos kariuomenės vado, atsiminimų I tomą „Kovose dėl Lietuvos“ jau esame paminėję Draugo kultūriniam priede 1956.VII.28 ir VII.11. Patesnę apžvalgą įdėsime vėliau. Tų atsiminimų recenzentas mums dabar rašo, kad St. Raštikio stambią (700 psl.) knygą Lietuvos nepriklausomybės laikų istorikai, politikai, kultūrininkai ir karininkai turės vartyti pakartotinai.

Birutės Pūkelevičiūtės premijuotasai romanas **Aštuoni laipai**, jau išspausdintas. Tame augštos meninės vertės veikale talentingai vedama pynė mergaitės laimingų dienų laisvoje Lietuvoje ir jos pergyvento siauro raudonarmiečių užimtame Dancige. Autorė, mums iš ankščiau pažįstama iš jos eilėraščių, į šį, sakytume dienoraštinį romaną, įvedė daug poetinio puošnumo. Skoningas dail. Telefonu Valiaus viršelis knygai priduoja daug patrauklumo. Kaina \$3.75.

NUO UZSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsienėjusios žaizdos niešči ir skauda. Kad pašalinti tą nieščią ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jos gydymo spartybės palengvina jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite ją taipgi nuo skaudžių nudegimų. Ji taipgi pašalina nieščią ir ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perpyšimą tarpšėdžių. Yra tinkama vartoti nuo žibstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbrimų ir t. t. Taipgi tinkama vartoti vaikams, kada pa strodos skaudus išbrimas nuo vystyklų. Ji yra gera gyduojanti nuo išvirštinų odos ligų. Lequo Ointment yra parduodama po 75 ct., \$1.25, ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc., Gary, Ind., Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiskaitę Money order.

LEGULO, Department D. 5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

Inž. Narutavičius, gyvenęs Medellino mieste, Kolumbijoje, sunkiai susirgo ir gydytojai rado reikalingą jį operuoti. Jo žmona, laikraštiniškė Janina Narutavičienė, skubiai iš Miami miesto lėktuvu grįžo į Medellino, nebegalėdama nė dalyvauti savo dukters Danutės Narutavičienės vestuvėse, kurios įvyko rugpjūčio mėn. 11 dieną.

A. Giedrys Vokietijoje ruošia spaudai naują savo pasakų knygą.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMU PRISTATOM VISKŲ RŪŠŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez. 3039 So. Halsted St. Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Telkime Nemokamai

Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro šeštadieniais iki 8 val. vakaro.

Duoną ir įvairias skoningas bulקות kepa

BRUNO'S KEPYKLA 3339-41 S. Lituania Ave. Tel. Cliffside 4-6376

Pratstome į visas krautus ir restoranus, taip pat istancija į visus artimuosius miestus.

DEMESIO! Nauji ir seni namų savininkai! Dabar yra laikas pasiūdinti užuolaidas ir kitus namų baldinius. Patyrusi siuvėja, gerai atliekamas darbas. Darbas garantuojamas. EAsgate 7-8765

STATOME — ATREMONTUOJAME Joks darbas nėra per mažas. Tinkavimas — Dažymas — Dekoravimas — Elektros Darbas — Plumbing — Apsilūdimas — Mūrinimas — Dailydės darbas ir t. t.

R & B GENERAL CONTRACTORS Route 1, Box 769 F, West Chicago Tel. Wheaton 8-5395

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINYČIA Ierliausias gėles dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų pasuolimų.

2443 WEST 63RD STREET. Tel. Prospect 8-0833 ir PR 8-0834

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervežimus šitolių ir artimų atstumų. Tel. Bl. 7-7075 arba PR 8-9842

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA IS WGES stoties — Banga 1490 NTO PIRMAD. IKI PENKTAD. 8:45 iki 9:30 val. ryte

RESTAD. 8:30 iki 9:30 ryte FIRMADIENNO vak. nuo 7-8 v. ERKAD. 8:30-9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil. Chicago 39, Ill. HEMlock 4-2413 7121 So. ROCKWELL ST.

P.&J. JOKUBKA

IV. DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI Pardavimas ir Taisyimas 4077 So. Archer Ave. Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

PIGLIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IS TOLIAU K. EIDUKONIS

Turu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas 2313 W. 91st St. Chicago, Ill. Tel. PRescott 9-2781

PLATINKITE "DRAUGĄ"

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSN 2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083 B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas Mokame augštus dividendus. Kešiuojame čekius, Pardudame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui

ATTIDARYKITE SĄSKAITĄ SIANDIEN.—Aprausta iki \$10,000. Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antr. ir penk. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

PERKRAUSTYMAI — MOVING Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Saukite sekandiai: **ANTANAS VILIMAS** 3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL. Telefonas — Frontier 6-1882

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS IS TOLI IR ARTI NAUJI DIDELI TRŪKAI—NAUJAUSI KRAUSTYMO IRANKIAI ILGŲ METŲ PATYRIMAS—PIGUS IR SĄŽINGINGAS PATARNAVIMAS **JUOZAS NAUJOKAITIS** 2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

KULTŪRINĖ KRONIKA

Červenės kankinio knyga. Atsiranda nauja lietuviška leidykla arti Chicagos: Amerikos Lietuviai Saleziečiai, Crown Point, Ind. Šiomis dienomis jie ofsetu išleido II laidą stambaus 755 puslapių veikalą Šv. Jonas Bosko. Šią knygą paruošė, su-lietuvindamas iš kun. J. Lemoyne veikalą, a.a. prof. dr. Petraitis, Červenės kankinys, miręs tremtyje, Vokietijoje 1948 metais. Pirmoji šio veikalų laidą pasirodė 1930 m. Tos laidos pratartyje tada vysk. M. Reinsy šiais šiltais žodžiais tą leidinį rekomendavo: "Kun. Bosko, kaip auklėtojas, moko plačiai ir sintetiškai pažvelgti į savo kūrybinį darbą, sujungti gamtines ir antgamtines priemones, malda ir darbą, apsaugą ir pozityvų asmens parengimą, žodį ir pavyzdį, ir tuo būdu moko sėkmingai išspręsti labai painių jaunimo auklėjimo klausimą. Nuostabus saleziečių veikimo pa sisekimas apie tai gražiai liudija".

Veikalo autorius kun. J. Lemoyne yra buvęs kun. Jono Bosko sekretorius, taigi turėjo labai įdomios medžiagos, gyvų detalių apie to didžio pedagogo gyvenimą; gi kun. Pr. Petraitis lietuviams labai gyvai tą medžiagą atkūrė. Knygoje aprašomas kun. Jono Bosko jaunatvės dienos ir kelias į kunigystę, jo oratorijų, prieglaudų, bažnyčių ir pačios saleziečių draugijos steigimas, susidūrimas su politiniais persekiojimais, saleziečių įstaigų ir jų misijų darbuotė, smulkingai aprašomas kun. Bosko amžius, jo auklėjimo metodas, jo kelionės į Prancūziją ir Ispaniją, jo paskutinis gyvenimo dešimtmetis ir mirtis. Pabaigoje duodami jo beatifikacijos bylos dokumentai. Knyga įdomi tėvams, auklėtojams, mokyto-

FULLY ACCREDITED TUITION FREE

REGISTER FOR THE 1956-1957 FALL SEMESTER of the CRANE JUNIOR COLLEGE

maintained by the Chicago Board of Education
2245 West Jackson Boulevard

REGISTRATION: Wednesday, Sept. 5, thru Fri. Sept. 7

TWO-YEAR COURSES: For students who wish to transfer with full junior standing to a senior college or university:

Accounting	Engineering—Industrial
Advertising	Engineering—Mechanical
Agriculture	Engineering—Mining
Art	Music
General Business	Physical Therapy
Journalism	Pre-Physical Education
Library Science	Psychology
Engineering—Chemical	Social Service
Engineering—Civil	Teaching—Elementary
Engineering—Electrical	Teaching—High School

TWO-YEAR COURSES: For students who wish to complete two fully-accredited years toward meeting the entrance requirements of professional schools in:

Dentistry	Nursing	Pharmacy
Law	Optometry	Psychiatry
Medicine		Veterinary Medicine

TWO-YEAR COURSES: For students who do not expect to go to senior college and who plan to enter business and industry after graduation:

Chemistry Technology	General Education
Drafting	Junior Accounting
Electronic Technology	General Clerical
Engineering Technology	Medical Secretarial
Medical Technology	Secretarial

ONE-YEAR COURSES: Secretarial Office Clerical

FULL OR PART-TIME PROGRAMS
Day and Evening Classes 8:00 a. m. to 10:00 p. m.
Classes start Monday, September 10.
Admission Requirements: Graduation from a 4-year accredited high school
For further information, see Registrar or phone HAYmarket 1-6994

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šaujų atidarymą (Grand Opening, įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomiems pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000 Jungtinių Valstybių valdžios. Visos bendrovės, turinčios šitokius apdraudimus yra vienodai saugios. Visos stropiai valdžios įstaigų prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmokoje ir išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarnimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui dėtas sumas/su aukštais dividendais. Kas liečia pelningus patarnavimus — tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kito kias pinigines operacijas.

Chicago Savings b-vė, sąžiningai ir ekonomiškai prityrusių liet. tvarkoma, padidino savo turtą daugiau negu iki \$18,000,000. Kviečiame visus pas mus į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti laisvais — atsilauškite.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Avenue Tel. GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois

CURRENTLY — AUKŠCIAUSIAS DIVIDENDAS ISMOKAMAS ANT PAID UP INVESTMENTŲ SKYRIAUS.

100 m. nuo B. Shaw gimimo

Nuomonės apie jį D. Britanijoje S. LAUCIUS, Anglija

G. B. S. — tai žymaus anglų dramaturgo vardo sinonimas. Lengva turbūt bus suprasti, kad kalbama apie George Bernard Shaw, kurio "Atskalūnas" ir "Pigmaliūnas" buvo pastatyti Kau no valstybiniame teatre. Šįmet suėjo 100 metų nuo jo gimimo. Mirė jis sulaukęs pavydėtino 94 metų amžiaus. Ryšium su ta sukaktimi pasirodė dvi stambios jo biografijos, o britų spauda nesigaili vietos tokiai garbiai asmenybei prisiminti, palankiai ar kritiškai apie ją pasisakyti. Plačiau paminėtas buvo Shaw ir Amerikos spaudoje, tik Hollywoodas kažkodėl užmiršo vos prieš kelis metus užmerkusį akis dramaturgą, ir dėl to viename britų dienraštyje buvo įdėta karti pasaba.

Juokdarys apaštalas, štai kaip pavadino tą žymųjį airį vienas jo biografas. Keistas Shaw asmuo ir jo dinaminė kūryba kelia, žinoma, ir kels tiek literatūros mokovų, tiek teatrologų, tiek ir šiaip dailiojo žodžio mėgėjų susidomėjimą, nes jo išvartytas baras toli gražu dar ne užžėlė piktybėmis ir nevirto dirvonu, kur laisvai galėtų vaikštinėti karvės.

Kas gi buvo Shaw? psichologas? ar dar kas? Mistiko vainiko jam pasigailima dėl jo aštraus liežuvio, dėl santūrumo stokos; o ir dėl psichologo titulo suteikimo visuotino pritarimo negirdėti. Jis greičiau laikomas ypač gabiu dramaturgu ir prozos meistru. Šiaip ar šiaip, Bernard Shaw buvo augštųjų tos epochos rašytojų plejadose.

Sakoma, kad Shaw buvo užsimojęs pakeisti Angliją ir kad to jo pastangos nebuvo bergždžios. Jei šiandien anglai yra

ir kilnesni, ir didesni tolerantai, ir ne tokie jau materialistai ir apsimečiai, kaip prieš penkiasdešimt metų, tai esąs tik Shaw nuopelnas ir jo paskleistų idėjų poveikio rezultatas — idėjų, savo laiku taip jaudinusių stipriąją ir silpnąją lytį, o dabar virtusių savaimingomis.

Lygiai teigiama, kad jis turėjęs įtakos į anglo būdą reformą šio šimtmečio rasytojas. Tai keblama į nuopelnų puslapį. Tačiau Shaw susilaukė ir nedviprasmiškų priekaištų. Jis, pavyzdžiui, gyresis išsprendęs visas problemas, nors daugelis jo sprendimų šiandien atrodo kaip tariamieji, išvaizduojamieji sprendimai. Gi į problemas, kurios ir dabar tebekelia visuomenės rūpestį, Shaw žiūrėjo užsi-merkęs. Jis, kaip ir savo laiku šileris ar kitas koks smailaplunksnis, smarkiai pleikė sukčius, veidmainius, iškrypėlius ir išnaudotojus, tačiau žiūrėdamas, kad jo aistra buvo ne laisvės meilė, o neapykanta, apsilaidi- mu.

Sia kryptimi jis nuėjo taip toli, kad pradėjo liaupsinti raudonuosius ir rudoosius diktatorius, sakdamas: "Jei mes trokštame tam tikro tipo civilizacijos ir kultūros, turime sunaikinti nesugebančius prisitaikyti prie to žmones". Ir Vargas, kad jis laikė save neklaidingu ir mokė: "Šiame pasaulyje tu turi susipažinti su visomis pažiūromis, pasirinkti vieną ir tvirtai laikytis jos, nesirūpindamas ar tavo pažiūra teisinga ar ne". Tokie ir panašūs išsireiškimai, patarimai, paradoksalai ir užgauliojimai buvo jam atleidžiami dėl senovo amžiaus, kitaip sakant, laikant jį jau linkstančiu į suvai- kėjimą, laisvai ir patogiai gyvenantį iš nuopelnų ir popularumo kapitalo. "Toks savimi pasitikėjimas ir išdidumas yra ge- niųjų ir žudikų būdinga žymė", — rašo vienas "Times" apžval- gininkas.

ATREMONTUOKIT ir PAGRA- ZINKIT SAVO NAMUS DABAR! Congo Wall plastic coated sienų apmušalai, pėda..... 39c. Tiliemaster, topic tile Kvdraf. pėda..... 29c. Dažai — Sienų popieriai — Grindys ir Sienų tile TED STANKIEWICZ 2458-60 W. 47th St., FR 6-3294 Kreipkitės į mumis dėl eksper- tiškos instaliacijos, apskaičiavi- mai, nemokamai.

Toronto Varpo choras, vadovaujamas Stasio Gailevičiaus

Bene sveikiausia bus vengti kraštutinumų. Shaw nebuvo nei gėnėjus, nei, tuo labiau, žudikas. Jis jautė, kad ne visas savo min- tis jau besuspės sukloti į kny- gas, todėl purškė žiežirbomis, ne kreipdamas dėmesio, kas prieš jį stovi ar kas jo klausosi. Beje, nuo tų žiežirbų anglams ilgai- niui nebebuvo karšta, nes jie ap- siprato ir žiūrėjo į tai pro pir- štus. Shaw autoriteto aureolė jau buvo projektuojama padėti j muzėjų. Vienu kitu atžvilgiu Shaw buvo panašus į Voltaire, na, ir j mūsų ekspresingąjį Her- bačiauską. Aišku, Shaw buvo Shaw — unikumas.

Jei pripažinsime, kad kalba yra menas, o tai turėtume pri- pažinti, tad Bernard Shaw buvo retas tuo atžvilgiu menininkas. Prie jo kritikos straipsnių aštru- mo ir gyvumo, prie jo pratarčių aiškumo ir įdomumo, prie jo vei- kalų dialogų liepsningumo ir su- derinamumo su charakteriais bei situacijomis ne betkas ir šiandien dar gali prilygti, ir tai yra svarus įnašas į anglosak- sų literatūrą. Sutiksime ar ne, bet yra tvirtinančių, kad tik kal- ba padeda rašytojui išsilaikyti kalendoriuose ir chrestomatijoje.

Dramaturgijos laukuose raš- ytojų vadinamasis amžinumas greičiau pareina nuo jų idėjų originalumo bei visuotinum. G. B. S. aistringai įieškojo ir tiek daug rado bei pasidalino su žmo- nėmis, kad jo garsas tikrai pra- lenks bent mūsų kartą.

AUDYKLA JUOSTA Sav. Kazys Prišmantas 1805 West 46 Street Chicago 9, Ill. Telef: LAfayette 3-3085

Gamina juostas, takelius, juosteles pagalves vardinų, gimimo ir kitų progų dovanoms Dėmesio, namų savininkai! Apskaiciavimai visokių rūšių gazo ir alyvos "conversion" darbams. Centriniai apšild. pataisymai ir iš- valymai. Visokių rūšių stokerių aptarna- vimas. Nemokamai apskaičiuojame. GLadstone 5-3515

ATTENTION VACATIONERS!

Your Dog Boarded in High Class Style at Low Rates WHEATON BOARDING KENNELS under new management ALL SERVICES — Excellent Care TED ROWLAND — WHeaton 8-5700 Papworth Road — South of V.F.W.

ATVYKITE IR ISITIKINKITE MŪSŲ KAINOS MAŽESNES NEGU KUTUR!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš ritinio ir jums nukirps kiek yra reikalinga vienai eilutei ar kelioms. • SILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLISKOS MEDZIAGOS, • VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LAN- GAMS UZUOLAIĐŲ VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDZIAGA. Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.; Šeštad. nuo 8:30 val. ryto iki 5 val. vak.

HENRY S. Fraerman Tel. WEBster 9-4187 215 WEST JACKSON AT WELLS

*Patogioje vietoje, kuri lengvai pasiekiami traukiniu (Elevated), gatvėkarais ir automobiliais.

KRONIKA

• Kan. prof. Zenono Ignatavičiaus studentai klierikai išleido visai Brazilijai portugalų kalba žurnalą "In Altum", kurio reprodukcija su priedais: "Atominės eros kankiniai". Didelį žurnalo dalį, kan. Ignatavičiaus rūpesčiu, užima straipsniai apie Lietuvą, papuošti iliustracijomis bei mūsų veikėjų nuotraukomis. Čia galima pamatyti Rainių miškelio kankinius, nuotraukas ministro Frico Meiežio, prelato M. Krupavičiaus, VLIKO, preziden- to A. Smetonos sutikimo Rio de Janeiro 1940 m. ir montažą, pavadintą "Okio reformos vai- siai". Straipsnių apie Lietuvą antraštės: "Sovietai užmuša Lie- tuvoje Dievą", "Rainių miške- lis", pasikalbėjimas su ministe- riu dr. Fricu Meieriu — pava- dintas "Maskva žada daug, bet nepildo pažado!", "Arkangelas Kovotojas".

• 40 m. kaip mirė Gabr. Landsbergis. Vyresnios kartos dramaturgas ir veiklus režis- roras, aktorius, kritikas ir publi- cistas Gabrielius Landsbergis- Žemkalnis mirė 1916 m. rugpj. 28 d., palikęs nemirtingą atmi- nimą ypač savo keturių veismų drama "Blinda". Be šių veikalų

Landsbergis dar sukūrė kome- dijas: "Pagavo" ir "Jurgis Dur- nelis", komediją vaikams "Tar- naitė pamokė", muzikinę pjesę "Birutė" ir sulietuvino dramą "Genovaitė". Jo sūnus — Vy- tautas — išėjęs architekto stu- dijas, yra suprojektavęs ir pas- tatęs Kūno Kultūros rūmus Ka- ne, Prekybos ir Pramonės rū- mus, Kybartų bažnyčią ir kt.; taipgi yra parašęs dramą "Aud- ra".

• Dipl. inž. Jonas Abraitis, gyvenęs Brazilijoje, nors per- krautas tarnybos ir lietuviško švietimo darbas, ėmėsi padidin- ti keturiasdešimt lietuviškos liaudies architektūros pavyz- džių, pagal prof. dr. J. Baltru- šaičio patiektą medžiagą kny- goje "Lithuanian Folk Art".

• Česlovas Grincevičius ke- liaudamas šiaurine JAV dalimi, užgriebdamas ir Kanadą, buvo pasiekęs Oregono, Montanos ir Washingtono valstybes, gerėjo- si Alberto kalnais. Savo įpū- džius parašys į Draugą.

Knygos Austrijoje

Per 1955 metus Austrijoje buvo išleista apie 5,000 naujų knygų. Jų tarpe daugiau kaip 200 buvo skirtų jaunimui.

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, s. a. Arkivyn- kupo Matulevičiaus, MIC, atgalvinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Mari- jonai dirbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie dirbuos ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia mision. Pasiaukokite Dievo tarnybai; dirbuokite po Panele Švenčiausio vėliava; stokitė į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rasy- kite novicų vedėjui. Laikite pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks svei- katos stovis. Laiką stokitė žemiau paduotu adre- su.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvose, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pagidaujami mok. kokį amatą. Norintiems pramokti kokią amatą bus sudaryta programa. Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Šven- čiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus. MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

SVARBUS PRANEŠIMAS MŪSŲ TAUPYTOJAMS

2%

Du nuosimčių mokėsime už taupymo indėlius (savings accounts) pradėdant Liepos 1 d., 1956 m.

Visi indėliai iki \$10,000.00 apdrausti Federal Deposits Insurance Corporation.

METROPOLITAN STATE BANK 2201 West Cermak Road Chicago 8, Illinois Tel.: Virginia 7 - 6430

Kokie bus ateities namai?

Trys universitetai (Illinois, Massachusetts ir Michigan) stu dijuoja naujo tipo namus, kurie bus gudedami ir lengvai išardo- mi, lengvai perkeliama į kitą vietą. Medžiaga šiem namams gali būti — stiklo ir plastikos plokštės, pritvirtintos prie plie- no rėmų. Tokius namus leng- viau pastatyti, lengviau užlai- kyti ir pertaisyti. Pagal savo norą savininkas galės pakeisti jų išvaizdą ir didumą.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

K. GINEITIS 6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29 Tel. HEMlock 4-8037

VERTIMAI - ANKETOS - LAISKAI duoda pamokas. Prieš karą baigęs Chicago universiteta. 1 dol. 25 ct. val. — privačios. (2-klas angštis, durs po kalrai, artį 63-čios gatvės ir California Ave.)

C & G. TUCKPOINTING

Local 52 — A.F.F.L. Tuckpointing — Window caulking muro percementavimas — Langų ki- tavimas žiemai. Atliekame įvairius dunttraukio dar- bus. Visas darbas garantuotas. Ne- mokamai apskaičiuojame. Pilnai ap- sidraudę. 3845 W. 78th Place Udlow 5-6699 — Udlow 5-2279 GEORGE CHUCK

Vytauto Augustino Lietuvos Vaizdų Albumas LIETUVA yra geriausia dovana visokiomis progomis. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, kas kokia kalba bekalbėtų. Albumas Lietuva yra gražiausia dovana Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti. Išleido ATEITIS. Jį galima gauti: Kaina 6 dol. ATEITIES administracija 916 Willoughby Ave. BROOKLYN 21, N. Y.

ARTHRITIS & RHEUMATISM Nauji vaistai skaudantiems raume- nimis, sustyruotiems sanariams. Sku- biai palengvina paraudusių, sustyru- sinių bei sutinusių nugaros kelių, ko- jų kelių pirštų arba sprando rati- menų ir sanarių skaudėjimą. Varto- kite naujus AMERPOL vaistus. Tab- letės \$1.50, mostis 79c. Viaskas tik už \$2.29, pas jūsų vaistininką.

Chicago's švariausias ir moder- niškiausias Piknikų Daržas — BUČO DARŽAS WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE 83rd and Willow Springs Road, Willow Springs, Illinois

PARCELS TO EUROPE Siuntiniai į Lietuvą ir Rusiją per didžiausią Amerikos kontinente bendrovę J. KAMIENSKI JANIQUE TRADING CO. Chicago, Ill., 2314 W. Chicago Ave. Tel. BR 8-6780 Pilnai garantuojamas kiekvienas siuntinys. Pristatoma į dvi savaites. Jūsų gimines Europoje gaus siuntinį be jokio primokėjimo. DIDŽIAUSIA BENDROVĖ DELTO KAD GERIAUSIA!

JUGUS SISTERS RESTAURANT (Naujai) dabar atidarytas Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį, 29 metai toje pat vietoje. 1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Galima siųsti ir paštu. Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu ir pristatymas garantuojamas REIKALAUKITE KATALOGŲ Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje. Siuntiniai pristatomi gavėjui 5-6 savaitių bėgyje. T. KUCZEWSKI & COMPANY 4102 Archer Ave. Tel. Frontier 6-6399 Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 v. ryto iki 8 v. v.

K. GASIŪNAS SUVEJAS MOTERŲ RŪBŲ Prima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmo- kėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja. 6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE Chicago 36, Illinois . . . Tel. R.Epublic 7 - 6329

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu! Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi liti- kus neturėsite jokių nemalonių. GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų: AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY AMERICAN BONDING COMPANY AMERICAN INDEMNITY COMPANY DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY PEARL ASSURANCE COMPANY RELIANCE INSURANCE COMPANY UNIVERSAL INSURANCE COMPANY WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters" O'MALLEY and McKAY, Inc. 222 W. Adams St. Room 800 Telefonas CEntral 6-5206

DEMESIO ATOSTOGININKA Nepraileiskite neaplanke atostogu metu Wisc. gražaus Groto Shrine. šventovė Inspring urvas, nepaprasto grožio gėlės ir medžiai. Erdvi pikni- kams aikštė, 6 mylios į šiaurę nuo Wisconsin Rapids ant State Hwy. 34 Kreipitis į: REV. P. J. WAGNER Rudolph, Wood County, Wisc.

MILZINISKAIS IŠPARDAVIMAS VARTOTŲ MASINU Panešamos, kojines ir "consoles" (spintelėse) Nupigintos skubiam išpardavimui \$9.95 ir augščiau Garantuoti pataisymai visų išdirbusių masinų.

SINGER SEWING CENTER 3349 W. 26th Street Bishop 7-6649

GLEN ELLYN NURSING HOME Tuojau gali priimti sveikstan- čius ligonis, lovoje gulinius bei gydytojų pacientus. Licensed Gal- lestingųjų seselių priežiūra. Pui- ki namų atmosfera. Privatūs kam- bariai — šviesūs ir erdvūs. Tel. Glen Elyn 4225

Pagelbėkite pastatyti šv. Juo- zapo trečiojo ordino šv. Pranciš- kaus seselėms vienuolyną, kurios mokyklą dabar lanko 400 vaikų. Senasis pastatas yra nukentėjęs nuo baltųjų skruzdžių. Sister Mary Pulcheria, Viršinkė St. Francis of Assisi Mission Route 1, Box 28A Greenwood, Mississippi Gerbiamoji Sesele Pulcheria #11 Prilimkite mano auką naujam seselių vienuolynui Greenwood, Mississippi. Teškite savo gerą dar- bą neturintgas katalikų misionas tolimuose pietuose. Vardas, Pavardė . . . . . Adresas . . . . . Miestas . . . . . Valstybė . . . . .

Didis Hollywoodo režisorius

C. De Mille — 75 metai

JUOZAS KARIBU TAS, Los Angeles

Sių metų liepos 12 dieną, garsumis Hollywoodo režisorius, Cecil De Mille atšventė 75-rių metų sukaktį. Jam plaukė sveikinimai iš įvairių kraštų. Tarpe kitų sveikinimų, jissulaukė iš prezidento Eisenhowerio ir kitų augštųjų valdžios asmenų. Tai gana jūdus senelis, kuris savo 75 metų amžiaus sukaktį atžymėjo baigdamas režisuoti bene šiais metais populiariausią filmą "The Ten Commandments". Tas filmas, pareikalavęs labai didelį ir įtemptą darbą ir pastangų, tik jo dėka pasirodys ekrano šviesoje dar šiais metais. Filmas sukta Egipte ir Hollywoodo. Pareikalavęs milžiniškų sumų. Išstudijuotas ir pritaikintas ekranui šio sukaktuvinio.

Pamėgęs Sv. Raštą

De Mille vienintelis iš Hollywoodo režisorių, kuris pašventė veik visą gyvenimą Sv. Rašto studijoms. Jis gimė ir augo didžiai religingoje šeimoje. Jo tėvas kartu su visa šeima kiekvieną vakarą skaitydavęs Sv. Raštą. Tad Cecil būdamas jauniausias tos šeimos sūnus labai susidomėjęs religijos studijomis. Kada jis jau galėjo sieti universitetą, teologijos fakultetą, jis studijavo Senąjį ir Naująjį Testamentą. Juo toliau, tuo daugiau jis radęs jį įdomesnį ir patrauklesnį. Tad jo filmai daugiausiai surišti su religijos temomis. Šalia Sv. Rašto studijų, jis antrą vietą skyrė scenai. Scenos menas jam brangus. Jo veikalai surišti su religija yra šie: "Sign of the Cross", "Kings of Kings", "Samson and Delilah", paskutinis "The Ten Commandments" ir daug kitų. "Dešimčiai Dievo įsakymų" jis pašventęs gana daug laiko, kol galėjo tą dalyką pritaikyti ekranui. Labai įdomu, kad jis tą filmą jau buvo iš ankščiau numatęs tai savo 75 metų sukakčiai paminėti. Dabar esąs labai laimingas ir, kaip jis sako, dėkingas pačiam Dievui, kad Jis leido jam tą planą įvykdyti. Da bar galėsias ramiai atsikvėpti.

Truputis iš jo gyvenimo

Kadangi De Mille tėvas buvęs didžiai religingas ir nusipelnęs didžiais darbais šiam kraštui, tai ir savo vaikus norėjo pasukti tuo pačiu keliu. Davė mokslo ir religijos pamatą. Tėvas, prezidentaujant James Buchananui buvo išrinktas Washington D. C. mēru. Per civilinį karą jis majoro laipsnyje tarnavo konfederacijos armijoje. Jaunystėje taipgi studijavęs teologiją.

Cecil De Mille 1912 m., būdamas 31 metų amžiaus ir gyvendamas New Yorke, susitiko porą jaunų užsidegėlių scenos menai. Tai buvo Jessel Lasky ir Goldwyn (dabartinis MGM studijos savininkas). Jo sutiktieji buvo pirštinių pardavėjai. Po neilgų svarstymų, jie nutarė veikti: sudėję visą kapitalą, kuris tada siekė 20,000 dol., nieko nelaukę įsuko pirmąjį filmą vardu "Squaw Man". Tas pirmasis filmas kainavęs 15,450.15, bet pajamų davęs 552,000 dol.

Iš tvarto išaugusi studija

Tada, atvykę į dabartinį garsumų Hollywoodą, jie išnuomavo vieną tvartą (tas tvartas ir dabar tebestovi Paramount studijoje kaip įdomybė). Tvartas nedidukas, bet nuoma buvusi 25 dol. savaitėi. Prsidėjo darbas, apie kurio tokį pasisekimą nė nesvajota. Šiandien C. De Mille baigė 69-nius filmus bei nesuskaitomai ir neatsimena mai scenos ir radijo vaidinimų. Šiandien, kada jo sukaktis nuskambėjo plačiai po šį kraštą, kada visi laikraščiai jo darbus vertino, o radijas ir televizijos perdavė, jis, nors jau sulinkęs po gyvenimo našta, bet dar planuoja ateidiant turis senelis. Gal dėl to šiandien tas "Dešimt Dievo

įsakymų" filmas, laukiamas ir jam skiriamas didelis dėmesys. Reikia manyti, kad tai bus didelė sensacija filmų pasaulyje ir bus su atitinkamu įvertinimu sutiktas. Tenka dar pastebėti, kad ta pati Paramount studija netrukus išleidžia Tolstojaus "Karas ir taika". Tas veikalas — pasaulinio garso ir juo susidomėjimas, atrodo, bus didelis.

Dvi religinės antologijos

Zurnalo "Catholic Digest" redaktoriai iš įvairiausių periodinių leidinių ir knygų surinko aktualiausias straipsnius ir ištraukas, liečiančias dabarties religines problemas, ir davė dvi, sakytume, antologijas: "The Church in the World" ir "The Church and its People". Pirmame veikale atskiruose skyriuose svarstomi šie klausimai: Bažnyčia ir valstybė, Bažnyčia ir mokslas, Bažnyčia ir socialinė santvarka, Religija ir švietimas, Bažnyčia ir dabartinė istorija, Bažnyčia ir rasijų lygybė, Bažnyčia ir pramonė, Bažnyčia ir menas, Dorybės ir ydos. Kiekviename skyriuje keletas straipsnių tokių autorių, kaip Evelyn Waugh, Hillaire Belloc, Barbara Ward, Leonas XII, John O'Brien, Benj. Gitlow, George Bernanos.

Pabaltijos Valstybių Pašto Ženkliai

mano specialybė. Vidutinės kainos. Taip pat turime pašto ženklų ir kitų Europos kraštų; ir kaikiurių retų ženklų. Dėl kainų sąrašo rašykite: Mr. E. VILNIS — Stamp Shop, 7 Beaconsfield Terrace Rd., Hammersmith, London, W. 14, England.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkit taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKUS, Sekretorius.

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad. ir Trečiad. 9 ryto iki 12 val.
šeštad. 9 val. ryto iki 4:30 p.p. Ketvirtad. 9 val. iki 5 val. vak.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SOUTH DAMEN AVENUE

ALL PHONES — WALBROOK 5-8202

Rugp. (Aug.) 23, 24, 25 d. d.

GRAIN ALCOHOL, 190 Proof V.S.P.	Fifth	\$4.89
ASBACH URALT	Fifth	\$5.49
METAXA imported 5 star brandy	Fifth	\$5.59
SCHINKENHAGER URQUELL	Fifth	\$4.59
ORANGE FLAVORED GIN	Fifth	\$3.19
CINZANO VERMOUTH Sweet or Dry	Fifth	\$1.39
KJAFKA WINE	Fifth	\$1.69
MACKINLAY'S, 8 yr. old. Scotch	Fifth	\$4.69
KRUPNIK (Honey Punch)	Fifth	\$3.39
SAMOVAR, 80 proof Vodka. Full quart	Quart	\$3.69

Chorų eisena 1939 m. New Yorke Pasaulinės parodos metu.

Antrame veikale — "The Church and its People" — randame skyrius: Kristaus gyvenimas, Kelias į tikėjimą, Malda, Mišios, Sakramentai, Žymiausi krikščionys, Misionieriai, Šventieji, Konvertitai.

Cia aptinkame straipsnius Nobelio laureato Francois Mauriac, Arnold Lunn, Fulton Oursler, Graham Greene, Fulton Sheen, Thomas Merton, Maisie Ward, Clare Booth Luce, Donald Attwater, Frances Parkinson Keyes, Franz Werfel, G. K. Chesterton, John C. H. Wu, Eric Gill.

Abidvi knygos labai vertingos, turi 320 ir 384 pusl., kišeninė jų laida tekainuoja po 50 centų.

Elektroninės smegenys — diagnozei

Dr. V. K. Zworykin, dirbąs Rockefellerio Mediciniškų Tyrimų institute, spėja, kad elektroninės smegenys greitu laiku padės nustatyti diagnozei: elektronines smegenis bus atžymėti regularus triamojo asmens pulsas, šlapumas, kraujo sudėtis, temperatūra, augštis, svoris ir kiti faktai. Paskiau su tos mašinos pagalba galima nustatyti, kiek organizmas nukrypsta nuo normalios padėties.

Galyų medžiotojai

Meksikos džiunglėse dr. M. Stirling, Amerikos Etnologijos draugijos direktorius, "medžoja" galvas — milžiniškas galyvų skulptūras, užsilikusias iš zacijos Šiaurinėje Amerikoje. mažai žinomos La Venta civilizacijos iš jų būna 17 pėdų augščio, 7 pėdų pločio. Kaikurios sveria apie 20 tonų. La Venta civilizacija žydėjo daug šimtmečių prieš baltojo žmogaus atėjimą ir paslaptinai išnyko apie 600 m. mūsų eros.

PAGELBĖKITE ARTIMIESIEMS UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Atsidarė nauja įstaiga pagelbėti saviesiems pasiūsti siuntinius į Lietuvą, esantiems Sibire ir kitose Rusijos vietose.

Viską apmokate vietoje (muitą ir persiuntimo išlaidas) ir Jūsų artimiesiems nieko nereikės mokėti. Pristatymas yra garantuotas ir greitas, 5-6 savaites. Galima siūsti naujus ir dėvėtus daiktus ir vaistus.

UNITED OVERSEAS PARCEL SERVICE

1263 N. Paulina St., Chicago 22, Ill. Tel. HU 6-3353

Asmenys, kurie gyvena toliau ir negali asmeniškai atvykti, gali pasiūsti siuntinius paštu su adresu, kam ir kur reikia pasiūsti, mes apskaičiuosime, kiek kainuos muitas ir persiuntimo išlaidos, ir jums pasiūsimė sąskaitą. Siųskite augščiau nurodytu adresu.

Raštinė atidaryta nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro. Pirmadieniais ir Ketvirtad. nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro.

PALATINE BARGAIN BASEMENT

Tose pat patalpose yra pagarsėjęs "Palatine Bargain Basement", kuriame yra milžiniškas pasirinkimas visokių rūšių medžiagų ir medžiagų liekanų už nepaprastai žemas kainas vyrų ir moterų kostiumams ir kitokiems rūbams. Taippat yra didelis pasirinkimas įvairių medžiagų liekanų, kurios tinka ir pasiuntimui į užsienį ir savam naudojimui namuose.

Užvažiuokite pamatyti ir jūs įsitikinsite, kad pas mus yra didžiausias pasirinkimas ir žemiausios kainos.

TELEVIZIJA • RADIJAS

HI-FI FONOGRAFAI • VOKISKI RADJAI
DIDELIS PASIRINKIMAS • PARDUODAME IR TAIHOME
FRANK'S TV & RADIO, INC.
3240 So. Halsted St. CALUMET 5-7252

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

B-VIŲ LYGOS, KURIOSE
Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki \$10,000.00

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill., Tel. TO 3-8131-32

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Žemė mažesnė, negu manyta
JAV Kariuomenės Žemėlaipių tarnyba po ilgų tyrimų paskelbė, kad Žemės radius ties ekvatoriurij yra apie 3,957 mylios arba 420 pėdų mažiau, negu ligi šiol buvo manoma.

Stratosferinė televizija
Philco bendrovė JAV aviacijos žvalgybai išrado televiziją, kuri galės kariuomenės dalinių, traukinių judėjimo paveikslus, pagautus žemėje, perduoti toli iš lėktuvo, pakilusio į stratosferą.

Greitas palengvinimas nuo SIENLIGĖS NEMALONUMU IR NUO BRONCHITIS
ASTMOS

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Viens blokas nuo kapinių.
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas mieste!
Telef. — CEDarcrest 3-6335

LIQDĖSIO VALANDŲ
Sankite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6945 So. Western Ave. Air Conditioned Kopyūna
REpublie 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Vieta, kurio gyvena kitose mieste dalyse; gamtose kopyčią arčiau Jūsų namų.

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GROvehill 6-2345 arba
Townhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYs MODERNIOS KOPYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

NEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGO LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale laukite mes.
Mes turime kopyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir uojuau patarnaujame

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArdS 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VANGE
177 WOODSIDE RD., Riverside, Ill. Tel. OLYmpic 2-5245

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArdS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2225

JURGIS F. RUDMIN
5319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArdS 7-1188-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLYmpic 2-1003

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArdS 7-0781

STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublie 7-1313
2514 W. 23rd PLACE Virginia 7-0772

Moterų GYVENIMAS

No. 38
No. 120

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3321 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. Cliffsides 4-5665; Virginia 7-0618

VAIKO SKAITYMAS

DANUTE PASKEVICIUTE, Richmond Hill, L. I., N. Y.

Labai dažnai mūsų spaudoje tenka sutikti pasisakymų, kad tremtinių vaikai jau nemori ir nemėgsta skaityti lietuviškai. Nevienas, šiais klausimais rašydamas nuogaštingai ir klausia, kame yra to viso kaltė. Daugiausia yra padaromos sekancijos išvados: mūsų lietuviškoji literatūra yra netinkama, kadangi ji pritaikyta kaimo gyvenimui vaizduoti, vaikai, esą, apamai nemėgsta skaityti apie jįms nesuprantamus ir tolimus dalykus ir, aišku, visuomet dar pridėdama svetimos mokyklos, šiuo atveju, amerikietiškos, įtaką.

Kadangi mes dabar atsidūrėme amerikietiško gyvenimo srovėje ir joje plaukiame, tarsi kokie šepaliai, vertėtų pažūrėti į vaikų skaitymo problemą kaip tik iš tos amerikietiškos pusės.

Vieno amerikiečio kritika

Prėjusiais metais rinkoje pasirodė Rudolfo Flescho knyga "Kodėl Jonelis nemoka skaityti?", išleista Brolių Harper leidyklos. Doktoras R. Fleschas yra dėstytojas New Yorko universitete. Šiai knygai pradžia davė vienos motinos nusiskundimai autoriui, kad jos dvylikametis sūnelis Jonukas nemoka skaityti ir todėl jis yra bejęs mokykloje pasitaikančius sunkumus nugalėti. Doktoras R. Fleschas, norėdamas padėti berniukui, pradėjo su juo skaityti ir didžiausiam savo nustebeimui pamatė, kad Jonelis nepažįsta raidžių, bet skaito išitus žodžius, stengdamasis juos iš karto atpažinti. Aišku, taip skaitydamas, berniukas negalėjo išvengti didžiausių sunkumų ir tik tuomet, kai dr. R. Fleschas jį išmokė pažinti raides, Jonelis pradėjo be vargo skaityti.

Ir štai didžiausia amerikiečio mokinio problema: skaitymas ne alfabeto pagalba, bet tiesiog išmokymas visų žodžių iš atminties. Šiandienišis vaikas yra skaitymo sistemos auka, kuri atmeta alfabetinį skaitymą raidžių ir skiemėnų pagalba. Jis, tas vaikas, yra mokomas skaityti, lyg anglų kalbos rašyba būtų jeroglifai ar kiniečių raštas.

Dr. R. Fleschas praleido daug laiko, lankydamas mokyklas, kalbėdamasis su mokytojais, mokiniams ir jų tėvais bei studijuodamas daugelį knygų. To viso išdava buvo jo minėtas veikalas — "Kodėl Jonelis nemoka skaityti?" Reikia pasakyti, kad autorius puolė visus naujosios sistemos šalininkus gerai pasiruošęs. Ar pavyko jam ką nors šiuo klausimu įtikinti, šiandien yra sunku pasakyti. Tačiau reikia konstatuoti, kad šios sistemos vykdytojai yra gerai užkietėję savo nuodėmėse, nors daugumai dabar jau yra aišku, kad tokiu vaikų mokymu negalima nieko pasiekti, nebent juos tik dar labiau nuo skaitymo atgrasinti. Pažiūrėkime, iš kur gi atsirado tokia sistema?

Anksčiau vaikai buvo mokomi skaityti, atpažįstant raides, t. y. ženklus, reišiančius garsus, kuriuos jie iki tol buvo tik girdėję. Pradžioje buvo išmoktamos raidės, paskui jos buvo jungiamos į skiemenis, o vėliau į žodžius. Ne taip seniai grupė amerikiečių švietėjų sugalvojo išbandyti naują būdą atpažinti žodžių iš karto, tarsi jie būtų vientisi simboliai, kokiais, pavyzdžiui, yra išreiškiami kiniečių kalba. Šis naujasis metodas greitai pasklido pasaulyje, tačiau visur jis buvo atmestas, iš-

skyrus Ameriką. Tiesa, iš dalies jis prigijo Kanadoje ir Anglijoje, bet ten jis neturėjo daug reikšmės.

Dažnam amerikiečiui švietėjui ir šiandien yra neaišku, kokių būdų ši paprasčiausios kritikos neišlaikanti sistema taip prigijo Amerikos mokyklose. Beje, šiandien ją pakeisti yra sunku: sena metodų mokyklose jau seniai ne bėmokinama ir seni vadovėliai yra pakeisti naujais, pritaikytais šių dienų reikalavimams.

Susidariusiai padėčiai esant, dr. R. Flescho knyga aišku, sukėlė didžiausią audrą. Ji ypač puolė naujosios sistemos šalininkai. Tačiau dr. R. Fleschas, įsitikinęs šių švietėjų klaidingumu, savo knygoje pirmiausia kreipėsi į vaikų tėvus, o ne į mokytojus.

Vaikų problema

Kur gi atsiduria dėl šios sistemos klaidingumo mokinys? Jis, reikia pasakyti, nustoja noro mokytis skaityti. Jam skaitymas tampa atsiekiama tik labai geros atminties pagalba, o gal net ir stebuklo. Argi sunku sumaišyti, pavyzdžiui, "people" su "purple" arba "silver" su "sliver"? Ir pažinimas raidžių yra tas raktas, kuris pašalintų šį sunkumą.

Iš tikrųjų šių dienų vaikuose nėra to entuziazmo, to priejimo prie literatūros, kuris buvo jaučiamas, sakysim, prieš keturiasdešimt metų. O tai yra todėl, kad dabar vaikai, išmokdami skaityti atpažinimo pagalba — žodis į žodį, protiškaiki pavėluoja knygų turinio atžvilgiu. Tokios knygos, kurias anksčiau vaikai skaitydavo tarp 8 ir 12 metų amžiaus, šiandien yra atidedamos tol, kol vaikai išmoksta atpažinti visus žodžius. Dažnai, deja, vaikams tokios knygos būna nebeįdomios: mokiniai būna praugę jų turinį.

Ir taip šioms augančioms kartoms yra išplėšiamas brangiausias turtas — fantazijos pasaulis, kurį vaikai taip myli ir brangina, vien tik todėl, kad jie nemoka skaityti.

O kaip su mūsų lietuviškais? Jeigu sutikti su visu tuo, kas čia buvo pasakyta apie skaity-

ti, tada jame atsiranda smalsuturinis iš tikrųjų, gal būt, yra visai nekaltas dėl vaikų nenoro jas skaityti. Argi nežinome mes visi, kad vaikai kaip tik labai mėgsta pasinėti nerealiame svajonių pasaulyje? Juk kas iš mūsų, mažas būdamas, nemėgo skaityti apie tolimus kraštus, nepažįstamą įvairių tautų gyvenimo būdą bei jų papročius? Šiuo atveju knygos apie Lietuvą dabar ir yra kaip tik tokios: juk mūsų mažieji lietuviukai Lietuvą gali pasiekti ir įsivaizduoti tik minėtųjų knygų dėka.

Tačiau čia yra dvi sąlygos: knygos, kad ir lietuviškos, turi užtenkamai sudominti vaikus ir antra — vaikai turi mokėti bei norėti skaityti.

Visais laikais ir visur pasitaikė autorių, kurie Dievo buvo apdovanoti tuo ypatingu sugebėjimu atkurti savo pačių vaikystės ir jaunystės pasaulį. Tokios tad gerai parašytos knygos yra vaikų labai mėgiamos. Turime ir mes, be abejonės, tokių knygų, parašytų lietuvių kalba. Dėlto, rodos, argumentas, kad vaikai nemėgsta lietuviškų knygų, turėtų savaime atpulti.

Kaip sudominti vaikus ir pataukti juos prie skaitymo? Kada vaikas išmoksta skaity-

ti, tada jame atsiranda smalsuturinis iš tikrųjų, gal būt, yra visai nekaltas dėl vaikų nenoro jas skaityti. Argi nežinome mes visi, kad vaikai kaip tik labai mėgsta pasinėti nerealiame svajonių pasaulyje? Juk kas iš mūsų, mažas būdamas, nemėgo skaityti apie tolimus kraštus, nepažįstamą įvairių tautų gyvenimo būdą bei jų papročius? Šiuo atveju knygos apie Lietuvą dabar ir yra kaip tik tokios: juk mūsų mažieji lietuviukai Lietuvą gali pasiekti ir įsivaizduoti tik minėtųjų knygų dėka.

Tačiau, kad vaikai mokėtų ir norėtų skaityti, reikia taip pat dvejū dalykų: pavyzdžio ir pamokymo.

Pavyzdžių vaikams yra tėvai: žinome, kad mažieji nuo pat kūdikystės dienų mėgdžioja suaugusius. Todėl, jeigu vaikas matys, kad knygos yra turtos jo tėvams, kad jo tėvai knygas skaito, stengsis ir jis tą pat daryti. Juk pavyzdžiai traukia!

Tačiau skaityti vaikas negalės tol, kol ši procedūra jam bus ne malonumas, o apsunkinimas. Todėl, galimybėi esant, reiktų visiems tėvams stebėti vaikus, ar jie pažįsta raides, kaip tas dr. R. Flescho minimas Jonelis. Jeigu ne — tai niekad nėra vėlu vaikams patiems namuose išmokyti skaityti. O ypač tai yra svarbu dar prieš pradėdami eiti į mokyklą, todėl, bėmokinami juos namuose skaityti, leiskime ir vėl saviems vaikams pajusti lietuviškos vargo mokyklos reikšmę ir galią. Duokime mažiesiems į rankas tą raktą, kuris vėliau atidarytų jiems duris į neišmatuojamą lobių pasaulį.

Amerikietė moteris

JAV-bių šeimos gyvenimas žymiai pasikeitė po antrojo Pasaulinio karo. Vedusiųjų skaičius rekordiniai padidėjo. Šiuo metu gimimų skaičius yra augščiausias visoj generacijoj, ir daugiau ištėkėjusių moterų negu bet kada aktyviai dalyvauja ekonominiame krašto gyvenime. JAV ištėkėjusių moterų sudarė 40 mil. 1954 m. balandžio mėn., jų skaičius pakilo iki 93/4 mil. nuo 1940 ir daugiau kaip du su trečdaliu milijonų nuo 1950 m. Pagal dabartinius apskaičiavimus 1960 m. jų skaičius gali siekti ligi 42½ mil.

Dauguma amerikiečių ištėkėjusių moterų yra palyginamai jaunos: maždaug 2/5 yra kaip 35 m. amžiaus, ir 1/4 sudaro amžiaus grupę tarp 35-44 m. Ši tokia padėtis vaizduoja amerikiečių tradiciją ankstyvų vedybų ir taip pat vedybų padaugėjimą

po antrojo Pasaulinio karo. Tikrumoje, beveik pusė visų ištėkėjusių moterų JAV ištėkėjo po 1940 m. Iš kitos pusės, dabar yra daugiau, kaip 2.7 mil. ištėkėjusių moterų 65 m. amžiaus ir vyresnių.

Didelėje šeimų duguomoje žmona yra paprastai jaunesnė už savo vyrą. Tačiau maždaug 1/8 atveju ji yra vyresnė. Daugiau, kaip pusė ištėkėjusių moterų jaunesnės, kaip 25 m., turi vyrus, kurie yra 25 m. amž. ar senesni. Mažiau, kaip 21% ištėkėjusių moterų, tarp 24 ir 34 m. amžiaus, yra ištėkėjusios už vyrų, jaunesnių, kaip 25 m. amžiaus.

Tipiška žmona gyvena su savo vyru savo nuosavame name: tokia padėtis yra 9 iš 10 šeimų. Nemažas nuosimtis porų dalinasi savo gyvenvietėmis su gimimėmis ar kitais jaunais žmonėmis. Maždaug trečdalis šių žmonių yra jaunesnės, kaip 25 m. amžiaus. Tik apie 6% visų ištėkėjusių moterų gyvena atsiskyrusios nuo savo vyrų, ir didžiama jų gyvena atsiskyrusios dėlto, kad daugelis vyrų yra išvykę iš namų civilinėse tarnybose, gi maždaug pusė milijono yra kariuomenėje. Didelis skaičius jų vedė prieš pat pašaukimą į kariuomenę.

Daugiau, kaip pusė visų vedusių porų turi jaunus vaikus, gyvenančius kartu. Apie 4/5 šeimų, kuriose žmona yra 25-34 m. amžiaus, turi mažiausia vieną vaiką savo globoje. Daugelis ištėkėjusių moterų, perėjusios gyvenimo vidurkį, vis dar neša atsakomybę, augindamos vaikus. Tokių moterų yra apie trečdalis tarp 46-64 m. amžiaus. Nors jų skaičius ir mažėja vyresniame amžiaus laikotarpyje, tačiau šeimos, kur žmona yra 65 m. ar daugiau metų, turi daugiau, kaip 1/3 mil. vaikų, jaunesnių, kaip 18 m., gyvenančių kartu. Prie to dar prisideda didelis skaičius anūkių, gyvenančių kartu, praradusių vieną ar abu tėvus. Daugelis vidurinio amžiaus porų taip pat išlaiko savo vaikus ar giminaičius, kurie yra per 18 m., bet negali savęs išlaikyti.

Nors dauguma vyrų vis dar

Jadvyga Gražulienė

LOBIAI

Ar, kad taip bent vieną kartą
Man raganius prasitarė,
Kur yr lobiai užburti?

Gal palangėj už darželio,
O gal krūmuos prie upelio,
Guli turtai dideli...

Visą saują auksu duočiau,
Jei tik naktį susapnuočiau,
Kur tie lobiai užkasti?

Juk už tai, kad tiek kentėjom,
Kad Tėvyne palydėjom,
Milijonų mes verti.

Nesipuoščiau, neuiluočiau,
Su karieta nevažiuočiau,
Tai vis norai vien tušti.

Aš tik mamai, mano mamai,
Pastatyčiau toki namą,
Kad būt krosnis toj troboj.

Kad būt ten kur durpėms degti,
Juodai duonai pasikepti,
Kad būt taip, kaip Lietuvoj.

Repetuoja dainą prieš filmavimą

Ekране rodomas M-G-M naujai išleistas filmas "High Society", sukėlęs didelį susidomėjimą. Tai buvo paskutinis filmas aktorės Grace Kelly prieš jai ištekant už Monaco princo ir tampa to mažosios karalystės princesse. Nuotraukoje matosi minėtoji aktorė, laimėjusi Akademijos premiją, su Bing Crosby ir pianistu Saul Chapin, repetuojanti dainelę. Filme dalyvauja ir dainininkas Frank Sinatra.

DVYNUKĖS

Neseniai pasirodžiusi N. Butkienės vaikų knygutė "Dvynukės" ne tik buvo gražiai pamta "Drauge", bet vėliau ir A. Barono parencuota. Deja, A. Barono recenzija verčia mane pasisimti plunksną ir parašyti apie knygutę dar porą žodžių.

Nesuprantama, kodėl A. Baronas savo recenzijoje taip užpuolė didaktiką. Jei mes suaugusieji, o taip pat ir paugėnis jaunimas tos didaktikos nemėgsta, tai tenka sutikti su N. Butkiene, kad vaikams ligi 10-12 metų tai yra būtinas dalykas. Tačiau ir mes suaugusieji, beskaitydami Brolių Grimų pasakas, visai nesibaidome, kad tose pasakose užtinkame iš vienos pusės idealizuotus gerus ir iš kitos pusės subjaurintus blogus personažus. Mes suprantame, kad tai kasdieninė kova tarp blogo ir gero, o vaikams toks didaktinis pavaizdavimas yra

neša atsakomybę už savo šeimų išlaikymą, vis didėjantis skaičius žmonių turi gerai apmokamas vietas. Apie 10.7 mil. ištėkėjusių moterų yra dirbančios. Jau nuo seniai buvo įprasta, jaunos žmonos dirbtų ligi pirmo kūdikio gimimo, tačiau paskutiniu metu vis daugiau jų grįžta prie darbo po to, kai vaikai paauga. Taigi 1/3 visų ištėkėjusių moterų, tarp 35-44 m. amžiaus, dabar dirba už savo namų arbu tėvus. Daugelis vidurinio amžiaus porų taip pat išlaiko savo vaikus ar giminaičius, kurie yra per 18 m., bet negali savęs išlaikyti.

Nors dauguma vyrų vis dar

Ispanai ir šeimos

Madride trisdešimt keturi nariai komiteto, organizuojančio Tautinį Didelių Seimų kongresą, iš viso turi 379 vaikus. Vienas narių turi 17 vaikų ir trejetas kitų po 14 vaikų.

Tie vyrai yra nariai Katalikų Seimos Tėvų konfederacijos. Jie planuoja įkurti tautinę organizaciją, kad sutrauktų didelių seimų galvas. Oficialiai nustatyta, kad daugiau, kaip 100.000 ispanų tėvų turi skaitlingas šeimas. Kongresas svarstys pasiūlymus, kad valdžios pašalpa didelėms šeimoms būtų padidinta ir, kad šeimos, turinčios mažiausiai trejetą vaikų, būtų laikomos didelėmis šeimomis.

Buv. komunisto Budenzo duktė vienuolynan

Julija Budenz, duktė Louis F. Budenz, dabar profesoriaujančio Fordham universitete ir buvusio redaktoriaus komunistų laikraščio "Daily Worker", buvo garbės viešnia atsisveikinimo vakarieneje New Yorke, išvakarėse prieš jai iškeliaujant į uršuliečių vienuolyną, kur ji žada tapti vienuole. Šiais metais ji baigė New Rochelle kolegiją. L. F. Budenz grįžo prie Bažnyčios prieš 11 metų. Tuo pačiu laiku jo žmona, unitarų sekto narė, ir jo vaikai tapo katalikais. L. F. Budenz yra kelių knygų autorius.

Šiepijami britų vaikai

Sveikatos ministerija Londone, Anglijoje, pranešė, kad pirmoji Britanijos prieš polijo ligą skiepijimo programos fazė buvo baigta birželio 3 d. Iškiepyta 200,000 vaikų.

Ministerijos planuotas skiepyti vaikų skaičius — nuo 300,000 ligi 500,000 vaikų — buvo sumažintas, nes nebuvo pakankamo kiekio skiepių, dėl lėto pristatymo.

Apie du milijonai vaikų, gimusių tarp 1947 ir 1954 m., buvo registruoti pirmo eilės skiepyti.

Tolstojaus duktė

Alexandra Tolstoj, duktė garšio rusų rašytojo, pati taipgi žmona literatūroje, rugpjūčio 23 d. atsilankė į Hollywoodą, į filmo "Karas ir taika" premjerą. Filmą, gamintas Europoje, kainavo milijonus ir rodomas keturias valandas. Svarbiausioje rolėje dalyvauja Akademijos premiją laimėjusi aktorė Audrey Hepburn.

Alexandra Tolstoj yra pirminkė Tolstojaus stipendijos fondo, kuris aprūpino apie 15,000 prieškomunistinių pabėgėlių JAV-se ir kitose laisvojo pasaulio šalyse.

Patobulinimas virtuvėje

Užėjus vyšnių sezonui, šeiminkėms, mėgstančioms prisivirti uogienių ir kompotų žiemai, tikra problema yra jų paruošimas — kauliukų išėmimas. Dabar gi išrasta mašinėlė, kuri atlieka tą visą sunkų darbą. Reikia tik sudėti vyšnias ir jos išsėina viena po kitos jau be kauliukų. Verdantiems dideliu kiekiu, tas prietaisas smarkiai sutaupto laiką. Per vieną minutę tokiu būdu paruošiama viena kvorta vyšnių. Padarytas iš spalvotos stiprios plastikinės medžiagos, kainuoja \$2.95, pridedant 30 c pasiuntimui. Norinčios pirkti, informacijas gali gauti į paskambinus Superior 7-0200.

vaikų reikalų mecenatui, ir dail. V. Vijeikiui, su meile papuošiam knygute. Ypač gražiai atrodė ant viršelio dvynukės tautiškaits drabužiais, tautiškomis spalvomis atspausdintos.

Tad mūsų tėvų dabartinė pareiga yra įrodyti jiems trims, kad mes įvertiname jų trūšą, ir tuoj parpiname šią knygutę savo vaikams, o rašytojai ir leidėjai siūlome nesibaidyti kritiko priekaištų, bet dirbti ir toliau, vadovaujantis vien meile vaikams ir gerove Lietuvai. R. S.